

ISSN 1857-4424

Nr. 12 (90) • Casa de Creație a Republicii Moldova • decembrie 2018

Realități Culturale

REVISTĂ DE ETNOGRAFIE, FOLCLOR ȘI CULTURĂ CONTEMPORANĂ

Zinaida Julea

Sumar

COLECTIVUL BPR „IULIAN FILIP” DROCHIA

Un profesionist deschis spre schimbare 1

ION DOMENCO

Cununa muncii plugarului 2

TATIANA COROI

Modalități pedagogice de dezvoltare a simțului ritmic
la copiii de vârstă școlară mică 5

CRISTINA BOTNARENCO

Constelația talentelor 2018 7

ALA CULEAC

Eficacitatea managementului instituției extrașcolare 8

MARINA NEGRU

Despre „Îngerii dispar în ploaie” de Aurelian Silvestru..... 9

VETA GHIMPU MUNTEANU

Zinaida Julea: „Fără cântec ce aș fi?” 10

ANATOL EREMIA

Destinul cuvintelor - 24 16

ȘTEFAN SOFRONOVICI

Aspecte ale poeziei folclorice în viziunea etnologului
Sergiu Moraru 17

ANGELA URSACHE

Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane 20

ION DORU

Festivalul regional de muzică populară „Nicolae Sulac” 21

LIDIA GANEA

În împărăția florilor 22

SILVIA ZAPOROJAN

Educația ecologică – sarcina actuală a tuturor 24

INA COROI

Vernisaj de picturi cop. 3-4

Ina Coroi. *Natură moartă.*

COLEGIUL DE REDACȚIE

Pavel Popa, redactor-șef

Veta Ghimpu-Munteanu,
Teleradio-Moldova

dr. Varvara Buzilă,
Muzeul Național de Etnografie
și Istorie Naturală

Veronica Caraulan,
Direcția Cultură mun. Bălți

dr. hab. Victor Ghilaș, AȘM

Gheorghe Nicolaescu,
Cabinetul metodic al Ministerului
Educației, Culturii și Cercetării

dr. Mariana Cocieru, AȘM

SOCIETATEA CULTURALĂ

Casa de Creație a Republicii Moldova

Proiectul „Realități Culturale”

Tel./fax redacție: (022) 20-25-55
Telefoane: (022)20-25-53, 069392909 (Ion Șarban)
Mob.: 069 39 24 98 (Pavel Popa, redactor-șef)

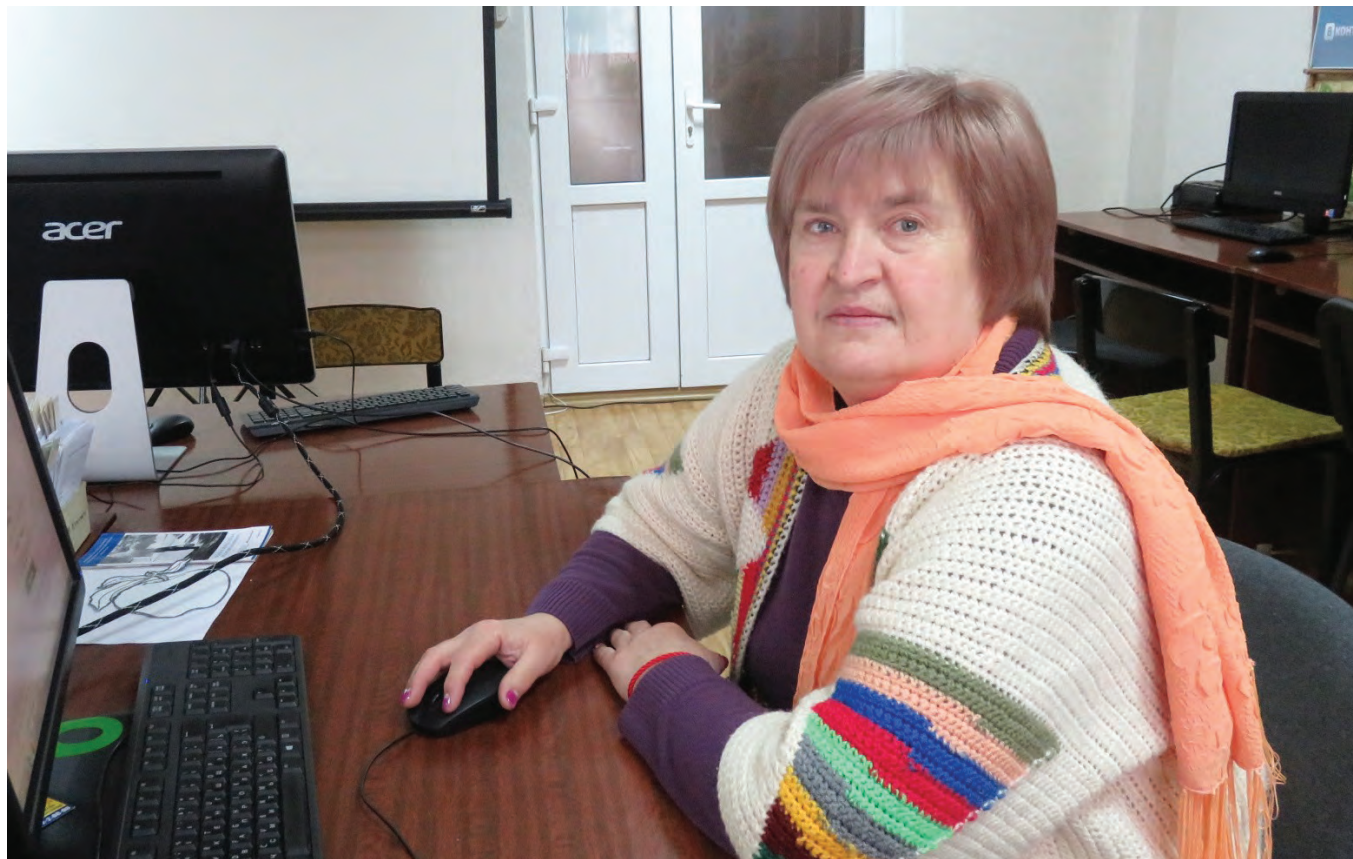

APARE CU SUPTORUL
INSTITUTULUI CULTURAL ROMÂN

E-mail: casadecreatie@gmail.com
Adresa: mun. Chișinău, str. București, 68, oficiile 338, 324
Paginare și machetare: „Fox Trading” SRL

ISSN 1857-4424

Un profesionist deschis spre schimbare

Cu 35 ani în urmă, într-o toamnă târzie, dar încă frumoasă și cum s-a dovedit mai apoi rodnică, și fructuoasă, doamna Maria Cojocaru și-a asumat o misiune deloc ușoară, dar nobilă, interesantă, responsabilă – de a diriguia colectivul de bibliotecari din raionul Drochia. A crescut profesional și a trăit alături de colegi neuitate clipe de greutate și succese, de urcușuri și alunecări, de trăiri și activități captivante, promovate cu succes de bibliotecile, ce-i erau în gestiune. Au fost anii cei mai norocoși ai colaborării cu bibliotecari și scriitori, cu actori și colective teatrale, cu artiști și muzicieni. Și orice realizare era o nouă pornire, un alt îndemn: să fie și mai bine.

Iar acum, după atâta timp, am impresia că n-au trecut tocmai 35 de ani de atunci, când tânără cu multe vise și speranțe a venit în fața colectivului. E la fel de ambițioasă, în căutarea de noi proiecte, realizări, punând mari speranțe în ideea că totuși cartea și înțelepciunea, frumosul va salva lumea și orice pornire va găsi un ecou în sufletele semenilor și se va încununa cu nespusa bucurie de a aduce oamenilor bine. Speranțe mari, chiar dacă au fost posibilități și ceva mai diminuate, totuși realizările au fost cele scontate, căci întotdeauna a avut în preajmă oameni receptivi ce au susținut-o și au muncit cot la cot pentru a realiza proiecte cât mai interesante.

Anii se scurg nemilos, lăsându-și amprente pe chipul omului, dar nici odată pe sufletul lui, căci anii trăiți

plener și rodnic luminează lăuntric, făcându-l mai frumos și interesant ca oricând. Și doamna Maria Cojocaru, directorul BPR „Iulian Filip” Drochia e convinsă de acest lucru, căci pe parcursul anilor, promovând eterne valori umane, cartea și lectura, „cea mai frumoasă și folositoare zăbavă”, a semănat lumină și înțelepciune.

Prin proiecte de succes, cum ar fi Programul Național Novateca, a modernizat biblioteca, dându-i un nou suflu, aspect, făcând ca activitățile, ce le organizăm și le promovăm să fie mai atractive, mai captivante. Din cele 33 biblioteci din teritoriu – 30 au aderat la acest Program, având în dotare 110 computere cu acces la Internet gratuit pentru comunitate.

Doamna Maria Cojocaru antrenează colectivul bibliotecii „Iulian Filip” din Drochia în organizarea diverselor activități de educație spirituală și civică a tinerii generații, cum ar fi Cenaclul literar-artistic „Steaua de vineri”, Clubul „Diversitate”, iar pasiunea vieții sale – goblenul și cusutul cu mărgeluțe, a realizat-o în Clubul „Pasiune”, ce întrunește cele mai iscusite meșterite în domeniu și care au un succes enorm la întrunirile meșterilor populari în raion, republică și peste hotarele ei.

Cu ocazia acestei împliniri, colectivul BPR „Iulian Filip” Drochia, vă aduce sincere urări de sănătate, cele mai bune gânduri și realizări frumoase, ani rodnici și prosperi în frumoasa misiune de promovarea a cărții.

ION DOMENCO (TEXT ȘI IMAGINI)

CUNUNA MUNCII PLUGARULUI

În ultima duminică a lui Brumărel, la 28 octombrie 2018, în raionul Leova, a fost marcată ediția a XVII-ea a Zilei naționale a vinului

și a lucrătorului din agricultură și industria prelucrătoare. Evenimentul s-a desfășurat în satul Borogani, localitatea deținătoare a locului I

la ediția rațională din anul trecut a acestei sărbători tradiționale.

Delegații de peste hotare – din Boldești-Scăieni, Sibiu, Buzău, Tul-

cea, România, dar și din Polonia au participat la sărbătorirea Zilei Naționale a Vinului și a lucrătorului din agricultură și industria prelucrătoare. Alături de gazde, s-au aflat reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale de nivelul I și II, din 17 primării leovene, gospodării țărănești, oaspeți din raioanele vecine, din localitățile de dincolo de Prut, care sunt înfrățite cu orașe, sate și comune din raionul Leova, o parte dintre care au participat și la Hramul orașului Leova, Sfânta Parascheva, ocrotitoarea Moldovei, sărbătorit cu mult vast la 27 octombrie curent.

Ziua Națională a Vinului a debutat, în anul de față, într-un mod diferit de alte dăți: în chiar centrul satului, în fața Casei de cultură, unde a fost amenajat un splendid loc de agrement și odihnă pentru săteni, unde și-a făcut apariția un grup de toboșari, care au vestit începutul evenimentului. Pe fundalul unei melodii populare, în scenă au apărut „actorii” unei inedite legende a viței-de-vie (moderată

reșuit de către Ion Hurciuc, șeful Căminului cultural din Borogani), apoi – un grup de dansatori care țineau în mâini coșulețe cu struguri, locul lor fiind luat de doi buciumași, care au anunțat sosirea călărețului cu ves-

tea multășteptată-iată-i, se aud botnarii potrivit cercurile la butoiaie, în care se toarnă vinul nou, mireasma îmbătătoare a acestei licori a podgoriilor Moldovei dominând întreaga localitate. De pe scena improvizată participanții au fost salutați cu căldură de către reprezentantul Guvernului în teritoriu, Ion Mereuță, președintele raionului Hâncești, președintele raionului Leova, Ion Gudumac, șeful direcției agricole, Nicolae Tomșa, primara de Borogani, Elena Savițchi, reprezentanții delegațiilor din România, care au fost întâmpinați cu pâine, sare și vin și care au menționat că sărbătoarea muncii de un an a Plugarului, Ziua Vinului este o moștenire demnă de urmat, lăsată nouă din moși-strămoși, căci stepa Bugeacului este cunoscută de sute de ani, inclusiv prin cultivarea viței-de-vie, prin vinurile sale. Oaspeții din România, au spus că au mai vizitat această zonă, dar de fiecare dată descoperă ceva nou, inedit, original în ramura vitivinicolă, rămân încântați de ospitalitatea moldovenilor,

de veselie și buna dispoziție care domnește la sărbătoare, de frumusețea exponatelor prezentate, activitatea cultural-artistică. Căci trebuie de spus că în această zi la Borogani au poposit meșteri populari, asistența s-a bucurat de evoluarea inspirată a Ansamblului folcloric „Busuioc moldovenesc” din sat, a altor colective artistice din raion, dar și a Orchestrei Fraților Ștefăneț din Chișinău. Pe fundalul unor melodii de suflet conducerea raionului a înmănat semne de gratitudine veteranilor muncii în diverse domenii din localitățile leovene, conducătorilor unităților economice fruntașe din Cneazevca (N. Tomșa), Cazangic (N. Cajuc și V. Timotin), Tochile-Răducani (I. Barancean), Tomaiul Nou (M. Gonța), GȚ din Tomai, Sărata Nouă, Borogani, Covurlui; trofee pentru cel mai bun vin produs de către agenții economici-Petru Chirmici, Iargara; cel mai bun Tulburel-Ion Vicol, Leova, Nicolae Costandoi, Sărăteni, Mihail Tabac,

Ceadâr, Ion Macovei, Sărata-Răzeși, Ludmila Tomșa și Ștefan Musteață din orașul Leova.

Programul sărbătorii a inclus vizitarea expozițiilor și pavilioanelor

lor celor 17 primării: Leova, Iargara, Beștemac, Borogani, Băiuș, Cazangic, Cneazevca, Colibabovca, Filipeni, Hănăsenii Noi, Orac, Sărățica Nouă, Sărata Nouă, Tigheci, Tochile Răducani, Tomai și Vozneseni-a Școlii profesionale din Leova, GȚ Moisa Gheorghe (Leova), care s-au întrecut în prezentarea celor mai reușite vinuri, fructe, legume, bucate tradiționale, belșugul toamnei de aur, evoluarea artistică a artiștilor amatori, organizarea diverselor concursuri, pentru ca, în final, comisia raională în frunte cu vicepreședintele Ion Plămădeală să aprecieze la justa valoare talentul, osărdia și ingeniozitatea fiecărui colectiv. În urma dezbaterilor îndelungate, echidistante, comisia a decis ca Premiul Mare să-i revină primăriei-gazdă Borogani, locul I - colectivului primăriei Filipeni, urmat de primăriile Cazangic și Sărățica-Nouă. Deci, conform Regulamentului sărbătorii, la anul viitor gazda evenimentului va fi primăria Filipeni (primar-Vasile Grosu).

Modalități pedagogice de dezvoltare a simțului ritmic la copiii de vârstă școlară mică

„Spune-mi și voi uita,
arată-mi și s-ar putea să țin minte,
implică-mă și voi înțelege”.

Benjamin Franklin

Dezvoltarea simțului ritmic la copiii de vârstă școlară mică este un proces destul de complicat, care solicită atenție și implicarea ambelor părți participante la fenomenul instructiv-educativ: atât din partea profesorului, cât și din partea elevilor. Pentru realizarea cu succes a obiectivelor propuse ne vom axa, mai întâi de toate, pe dezvoltarea unor modalități de dezvoltare a simțului ritmic, selectate din experiența câtorva muzicieni-pedagogi vestiți, care s-au ocupat de această problemă.

Este remarcabilă afirmația distinsului muzician, Emile Jaques Dalcroze că „spațiul-timpul-energia corpului formează imperiul ritmicianului”. În baza acestei idei creează „Euritmia” (echilibrul compozițional, proporționalitatea părților care se realizează între și cu ajutorul thesis și arsis), de aceea potrivit spuselor autorului „ritmul trebuie sesizat prin intelect, dar totodată fiind «muscular» și este necesar de pus în slujba simțului emotiv”.

La baza sistemului lui E. J. Dalcroze stă închipuirea de ritm ca un început universal. Ritmul formează corpul și sufletul uman, îl izbăvește de complexe fizice și psihologice, îl ajută să conștientizeze puterile sale și să găsească bucuria vieții prin creație.

De asemenea, Dalcroze afirmă că personalitatea copilului nu va fi armonioasă decât atunci, când există echilibrul între „înmugurirea psihi-

că, fizică, intelectuală, afectivă, morală și socială” [6, p.84]. De aceea, muzica nu poate fi ruptă de aceste elemente. În ea există „mugurul personalității” prin cele trei virtuți ale ei: putere stimulatorie, putere calmantă și de canalizare, puterea de ordonare.

Prin intermediul exercițiilor ritmice, autorul urmărește:

- a) Atenția, concentrarea, controlul de sine, memoria;
- b) Cunoașterea spațiului și a corpului;
- c) Coordonarea mișcărilor, independenței gestului;
- d) Imaginația, originalitatea, sensul și simțul nuanțelor;
- e) Relația și integrarea socială, simțul responsabilității;
- f) Reeducarea.

Sistemul de educație a lui Karl Orff, autorul Schulwerk-ului, adept al „școlii muzicale active”, se axează pe modelarea expresivității corporale, pe creativitate instrumentală și pe imitație melodico-ritmică progresivă, în corespundere cu ideea specifică „școlii noi” a secolului al XX-a (școala evoluționistă). Conform etapelor maturității copilului, care, mai întâi, se „mișcă emoțional, începe să vorbească, apoi, se mișcă în joc, cerc, marș și, apoi, cântă”, primele instrumente naturale, după Orff, sunt: palma, picioarele, degetele, coapsele (formând «instrumentul fundamental»), care exteriorizează tot ce nu se poate exterioriza în om” [6, p. 121].

În studiile sale despre muzică, Ion Gagim [1] evidențiază permanent rolul ritmului ca factor primar spre înțelegerea muzicii și a practicării ulterioare. Ținând cont de capacitatea de a afecta omul atât în aspect afectiv-interior, cât și în aspect fizic-exterior, propune aplicarea bine organizată, metodică a mișcărilor muzical-ritmice pentru aprofundarea percepției, pătrunderii mai „firești” în mesajul artistic. Mișcările ritmice sunt o metodă eficientă de dezvoltare muzicală – metodă bazată pe reacția kinestezică firească a copilului la muzică. Însuși mișcările propriu-zise sunt un limbaj expresiv de comunicare a gândului și a dispoziției interioare. Copilul fiziologic are nevoie de mișcare. De aceea, îmbinarea mișcării cu muzica și, invers, apare ca un lucru natural. „Mișcările practicate în cadrul activității muzical-ritmice vor purta un caracter plastic, artistic, având la bază simțul viu al muzicii – fiecare mișcare va reda o semnificație, o imagine artistică. Se va ocoli executarea unor «exerciții» seci, abstracte, rupte de vibrația interioară” [3, p. 150].

În cartea sa *Методика преподавания сольфеджио*, E. V. Davâdova afirmă: „Lucrând asupra simțului ritmic nu trebuie de uitat, că înainte de toate este necesar să-ți acumulezi impresii auditive. De aceea, fiecare figură ritmică trebuie asimilată auditiv, apoi, prelucrată în scrisul notar și, în sfârșit, conștientizată aritmetic (matematic). Aici,

autoarea evidențiază grupurile ritmice de bază și ordinea lor de asimilare:

1. Împărțirea pară a timpului – duratei;
2. Notele cu punct și cele legate; sin-copa în măsură;
3. Împărțirea impară a timpului;
4. Grupuri ritmice variate în cadrul timpului.

Cea mai simplă împărțire a timpului sunt optimele. Explicând elevilor că pătrimea are două optime sau că optimea este de două ori mai scurtă, decât pătrimea, profesorul nu formează elevilor simțul/capacitatea de împărțire (divizare) a timpului. Profesorii-pianiști au găsit ieșire din situație, utilizând silaba „și”: „unu – și, doi – și”. Acest procedeu este comod pentru interpretarea la instrument, însă nu contribuie, sub nici o formă, educarea simțului de divizare (împărțire) a timpului. Procedeele de împărțire a timpului (conștientizarea lor corectă) trebuie să fie fixate prin senzații fizice. De exemplu, pătrimele sunt exprimate prin „pas”, iar optimele – prin „fugă”. Activitățile ritmice ajută elevii să simtă ritmul. Iscușința de a trece în orice tempou de la pătrimi la optime trebuie să fie precisă și instantanee.

În lucrul cu elevii de vârstă școlară mică, pedagogul și muzicianul V. V. Kirișin recomandă utilizarea silabelor ritmice, însoțite cu mișcări ale corpului, corespunzătoare duratelor. Este un procedeu metodic eficient, expresiv, care trezește curiozitatea elevilor de această vârstă:

1) bom bom bom bom di-li di-li bom bom;

2) bom bom ta-ca ta-ca ta-ca ta-ca bom bom gu.

Este binevenit lucrul asupra exactității ritmului chiar și la intonarea cu cuvinte.

În cadrul lecțiilor de solfegiu este necesar de a lucra cu diferite grupuri ritmice la măsurile de 2/4 și 3/4. Privind notele, elevii își vor putea imagina clar, care timp se împarte/divizează.

Pentru dezvoltarea simțului ritmic, a capacității de percepere și re-

dare a diferențelor de durată dintre sunete, mai mulți autori recomandă utilizarea structurilor ritmice din folclorul copiilor, atât de bogat și accesibil vârstei.

Jean Lupu, pedagog cu renume, afirmă că „simțul ritmic se formează și se dezvoltă mai ușor și mai repede, decât auzul muzical” [2, p. 112], motivând prin faptul că „ritmul este prezent sub multe și variate forme în viața și preocupările copiilor, exercițiile și jocurile ritmice fiind, deseori, create chiar de către ei însuși și încă de la o fragedă vârstă” [2, p. 112]. Primele creații ale copiilor sunt de natură ritmică, de aceea profesorul este chemat să încurajeze și să cultive această spontanietate artistică a copilului.

O metodă foarte eficientă, propusă de Jean Lupu, este jocul cu cântec: „Sunt numeroase cântece al căror text ne inspiră anumite mișcări sau care sunt compuse special spre a fi executate cu mișcări” [2, p. 114]. În acest caz, pe lângă executarea cântecului (cu text), copilul este solicitat să execute și o serie de mișcări concomitent cu ceilalți copii, exersându-se memoria, atenția, etc.

„Jocul dezvoltă individualitatea, jucând, copilul învață a reproduce ideile și impresiile sale, de aceea, jocul este o armă puternică în fixarea capacităților de gândire și în dezvoltarea conștiinței” – afirma E. J. Dalcroze [5, p. 17].

În urma cercetării metodicii de specialitate, am remarcat că majoritatea specialiștilor recomandă educarea simțului ritmic la copii prin intermediul jocurilor – singura activitate care încântă copiii la această vârstă (vârsta școlarului mic). Prin urmare, activitățile ritmice trebuie să fie permanente implicate cu jocul, considerat ca cel mai bun mijloc de a trezi interesul elevilor în vederea percepției și însușirii, pe cale practică, a elementelor ritmice.

„Ritmul are, totodată, o mare forță de a disciplina elevii, deoarece presupune organizarea mișcărilor corporale, care captivează întregul potențial de energie într-un ansam-

blu de mișcări ordonate și disciplinate, care se substituie dezordinii. Pe calea acestor mișcări corporale ordonate, care se realizează sub formă de joc, se obțin primele percepții și deprinderi asupra elementelor ritmice” [3, p. 165].

Așadar, pentru educarea simțului metroritmic în cadrul lecțiilor de solfegiu este necesar:

- utilizarea exercițiilor ritmice speciale: mișcări ritmice, rotații cu corpul, bătăi în bancă, în podea, din palme, pocnituri din degete, întemeind pentru aceasta orchestre cu efecte sonore, folosind, de asemenea, solmizarea – citirea notelor în ritm fără intonare;
- asimilarea diferitor ritmuri prin axarea nu doar pe determinarea logică, ci și pe expresivitatea emoțională a fiecărei figuri ritmice;
- dobândirea respectării metricii stricte în diferite tempouri.

BIBLIOGRAFIE:

1. GAGIM, I. *Dimensiunea psihologică a muzicii*. Iași: Editura Timpul, 2003, 277 p.
2. LUPU, J. *Dezvoltarea auzului dificil*. București: Editura Muzicală, 1998, 128p.
3. SULIȚEANU, G. *Psihologia folclorului muzical*. București: Editura Republicii Sociale Române, 1980. 304 p.
4. ДАВЫДОВА, Е. В. *Методика преподавания сольфеджио*. М: Музыка: изд. II, 1986. 160 с.
5. КАПЛУНОВА, И., НОВОСКОЛЬЦЕВА, И. *Этот удивительный ритм, развитие чувства ритма у детей*. Санкт Петербург: изд. Композитор, 2005. 74 с.
6. КАРТАВЦЕВА, М. В. *Развитие музыкальных способностей на уроках сольфеджио*. Методические рекомендации для преподавателей ДМШ. М: Музыка, 1989.
7. КИРЮШИН, В. В. *Асоциация эмоционально образного развития личности*. В: Музыкальная жизнь, № 2, 1991. 42 с.

Constelația talentelor 2018

Elevii Școlii de arte „Valeriu Hanganu” filiala Baimaclia, raionul Cantemir au participat la cea de-a II-a ediție a Festivalului-concurs internațional de cântec, artă vocală, artă instrumentală, dans și modeling cu genericul „Constelația talentelor”, care s-a desfășurat în perioada 19-21 octombrie 2018 la Chișinău, în incinta Teatrului de Revistă „Ginta Latină”.

La Festival au participat circa 600 de artiști din 19 țări: Africa de Sud, Azerbaidjan, Grecia, Irlanda, Israel, Liban, Republica Moldova, România, Rusia, Spania, Ucraina, Vietnam ș.a.

Evenimentul a fost organizat de către Asociația „Moldova și minoritățile sale”, Clubul UNESCO, în colaborare cu Uniunea Coregrafilor din Moldova, Primăria municipiului Chișinău și alte instituții. Eugenia Ursu, producătorul și președintele Festivalului, a repartizat participanții în șase categorii de vârstă: 4- 6 ani; 7- 9 ani; 10-12 ani; 13-15 ani; 16-19 ani și 20-35 ani. Concursul s-a desfășurat în cinci secțiuni: Vocală (muzică ușoară, muzică academică, muzică populară, solo, duete, ansambluri), Arta Vorbirii, Modeling, Dans (solo, duete, ansambluri), Artă Instrumen-

tală (solo, duete, ansambluri).

Ansamblul Școlii noastre de arte s-a inclus în secțiunea Dans și a prezentat o suită de jocuri populare „Hora – Ciobănaș - Sârba” (profesor dna Cristina Botnarenco), pentru care a fost premiat cu Dipomă de gradul I și trofeu. Asemeni cu trofee și diplome de gradul I și II s-au ales și elevii participanți la secțiunea Arta vorbirii alături de profesoara de Arta teatrală dna Beșleagă Svetlana: Gabi Adam și Arina Marian – locul II, iar absolventa Școlii de arte profilul arta teatrală Andriana Beșleagă – locul I.

Eficacitatea managementului instituției extrașcolare

În noile condiții ale vieții s-a constatat că școala, oricât de elevată ar fi ea, nu mai poate fi singurul depozitar de cultură și că anume învățământul complementar se arată a fi un sistem social-pedagogic flexibil, capabil nu numai să se adapteze la relațiile de piață, dar și să propună o varietate largă de servicii educaționale, ce oferă șanse egale tuturor și creează condiții pentru dezvoltarea personală, profesională, creativă a copiilor și a tinerilor.

Problema care se pune astăzi în fața educației, în general, și a educației extrașcolare, în special, este cunoașterea profilului de inteligență pe care elevul îl posedă și dorește să și-l dezvolte, înțelegerea resorturilor care determină evoluția acestui profil, crearea condițiilor favorabile pentru avansarea, selectarea cu discernământ a conținuturilor instructive, stabilirea corectă a strategiilor didactice de formare și dezvoltarea graduală a acestuia prin activități diferențiate și individualizate. Evoluția socie-

tății contemporane, caracterizată prin accelerarea schimbărilor și reformelor în toate sferele vieții sociale, generează probleme și în sistemul de învățământ, care necesită acțiuni de reformare și de înlăturare a disfuncțiilor ce au loc în diverse forme ale acestuia.

Educația nonformală sau învățământul complementar/extracurricular este una dintre aceste

forme ale educației, care necesită schimbare, transformare și consolidare, având ca bază experiența interesantă și tradițiile bogate ale lucrului extrașcolar cu copiii. Necesitatea modificării paradigmei învățământului complementar/extracurricular la etapa actuală este dictată de un șir de circumstanțe și, în mod deosebit, de creșterea importanței diferitelor tipuri de educație extracurriculară atât în viața oamenilor, cât și a societății în ansamblu, de tendințele și orientările pe plan mondial și național în domeniul educației.

Codul Educației și Strategia dezvoltării învățământului în Republica Moldova „Educația 2020” oferă reale posibilități pentru educarea tinerilor în perspectiva edificării unei societăți democratice bazate pe cunoaștere și economia de piață. Aceste acte cu caracter legislativ prevăd drept scop fundamental al educației – formarea personalității integre, complexe ceea ce impune o integrare orga-

nică a tuturor activităților curriculare și extracurriculare, extrașcolare în vederea dezvoltării personalității în devenire în toată plinătatea sa. Activitatea extrașcolară este una dintre componentele de bază în asigurarea satisfacerii intereselor și opțiunilor elevilor, dezvoltarea aptitudinilor, creativității și talentului, aspect stipulat în Codul Educației, fapt, care necesită atenție cuvenită, schimbare, transformare și consolidare, având ca bază experiența valoroasă și tradițiile bogate ale lucrului extrașcolar cu copiii.

La etapa actuală, în Republica Moldova educația nonformală sprijină, direct și indirect, acțiunile și influențele sistemului de învățământ

pe două circuite pedagogice principale:

- un circuit pedagogic situat în afara clasei: cercuri pe discipline de învățământ, cercuri interdisciplinare, cercuri tematice/transdisciplinare; cercuri sportive, ansambluri artistice, culturale etc.; competiții, olimpiade școlare/universitare;
- un circuit pedagogic situat în afara școlii: cercuri cu profil științific, cultural-artistice, sportiv-turistic, tehnico-aplicativ, organizate pe grupe și individual în diverse instituții extrașcolare (centre de creație a copiilor, palate, case de creație, cluburi de creație tehnico-științifice, centre ale tinerilor turiști, centre ale ti-

nerilor naturaliști, centre de agrement, centre comunitare pentru copii și tineret etc.).

În contextul vizat este deosebit de important a redimensiona managementul instituției extrașcolare, a impulsiona activitatea acestora într-un mediu educațional în schimbare.

Ținând cont de faptul că în zilele noastre educația extracurriculară prezintă un component valoros al mediului apropiat, în care se află elevul contemporan, de interesul copiilor față de frumos, se poate de accentuat în mod deosebit rolul activităților extrașcolare de orientare profesională în vederea formării culturii comportamentale a omului contemporan.

MARINA NEGRU, ȘEFA BIBLIOTECII PUBLICE CHIRCA, ANENII NOI

Despre „Îngerii dispar în ploaie” de Aurelian Silvestru

Anul acesta în cadrul Campaniei Naționale de Promovare a Cărții și Lecturii „Să citim împreună” este promovată cartea „Îngerii dispar în ploaie” de Aurelian Silvestru împreună cu cartea „Lumina glasului lăuntric” de Vasile Romanciuc. În continuare vreau să scriu despre descrierea denumirii primei opere.

Îmi place mult denumirea cărții „Îngerii dispar în ploaie” de Aurelian Silvestru. Să zicem, că sunt îngeri și pe pământ în chip de om. Sunt oameni luminoși la chip și la suflet, adică în interiorul și exteriorul lor. Ploaia înseamnă lacrimile acestora, trecând prin multe dureri, suferințe, necazuri, greutăți, făcându-i mai puternici, biruitori în Isus Hristos, devenind astfel fii (fiice) ai Celui Preaînalt. Deci nu mai sunt îngeri.

Dar pe de altă parte, de ce „îngerii dispar în ploaie”? Să o iau din contextul textului cu aceeași denumire, dar puțin altfel. Ploaia pentru mine reprezintă lacrimi.

O-o-o-o, câte lacrimi curg când un om drag respinge tot ce oferă alt om, deși sufletele lor sunt unite veșnic de la prima atingere, de la prima privire, de la prima vedere! În acest context, nu numai îngerii dispar, dar și orice speranță, orice vis, orice gând frumos, orice... Rămâne în suflet doar gol, dure-

re și lacrimi. Uneori focul ce arde în inimă poate deveni distrugător, care mistuie totul în cale până și ultima picătură de iubire. Îngerii dispar în ploaie, dar visele sunt distruse de foc.

Iată o altă descriere a denumirii operei „Îngerii dispar în ploaie”. Copiii sunt considerați a fi îngeri, căci nu în zădar se spune că dacă moare un copil, sufletul lui ajunge în rai. Însă, copiii când se maturizează, devin fie fii (fiice) ai Celui Preaînalt, fie fii (fiice) ai celui rău, omul decide asta când este conștient ce este bine și ce este rău. Astfel, copiii nu mai sunt îngeri. Dar, oricât de mulți ani ar avea omul, el mereu va păstra în suflet acel copil (înger) de altă dată: naiv, sincer, jucăuș, zburdalnic... Oricâte lacrimi ar curge din ochii acestuia, nimeni nu poate da timpul înapoi ca să devină iarăși copil. Cu siguranță că îngerii dispar...în ploaie.

Recomand tuturor să citească această carte plină de amintiri din copilăria scriitorului.

ZINAIDA JULEA: „FĂRĂ CÂNTEC CE AȘ FI?...”

Zinaida Julea, Artist al Poporului, și Veta Ghimpu Munteanu, Maestru în Artă

De fiecare dată când am posibilitatea să discut sau s-o interviuez pe Zinaida Julea mă conving de originalitatea și unicitatea ei. Nu întâmplător a devenit cel mai sonor nume al muzicii populare de la noi. Are ce spune și are ce demonstra.

Veta Ghimpu Munteanu (V. Gh. M): Dragă Zinaida Julea, iată că s-a ivit oportunitatea de a mai sta de vorbă și mă bucur mult.

Zinaida Julea (Z.J.): Și eu mă bucur, dragă Veta, de fiecare dată când avem ocazia să discutăm.

V.Gh. M: Știu că pe voi artiștii vă supără deja când sunteți întrebați de unde veniți, care vă sunt rădăcinile, cum v-ați început cariera artistică. Și totuși insist, fiindcă, după mine, e foarte important de unde pornește un artist în viață. Am ferma convingere, că locurile de baștină și familia își pun o amprentă puternică pe personalitatea unui artist. Așa dar, de unde vine Zinaida Julea?

Z.J: Am avut marele noroc să mă nasc într-un sat pitoresc, situat între

5 dealuri împădurite. Pădurile de la Hârbovăț, Anenii Noi sunt arhiconoscute. M-am născut într-o familie de țărani unde se cânta foarte frumos. Mămica mea Eugenia avea o voce deosebită. Așa au fost vremurile că nu a ajuns să fie cântăreață profesionistă, deși un grup de specialiști de la Conservatorul din Chișinău, care umbla prin sate și recruta talente, i-a propus să vină să facă studii la Conservator. Dar buneii mei nu puteau accepta așa ceva. Mă rog, în acele timpuri lumea era cu prejudecăți. Unde s-a mai văzut o fată de gospodari să meargă undeva departe de casă și mai ales să ajungă artistă. Dar dacă mămica mea printr-o minune ar fi urmat această cale, Moldova ar fi avut o mare, mare cântăreață numele cărei, cu siguranță, ar fi intrat în analele culturii noastre. Și tata Arion cânta foarte frumos.

Când am mers prima dată cu orchestra „Fluieraș” la noi în sat, cu Serghei Lunchevici, Tamara Ciobanu, Gheorghe Eșanu și cu Nicolae Sulac, după spectacol părinții mei

au organizat o masă. Și iată atunci au pornit cântecele. Păcat că nu am avut o cameră video ca să immortalizez niște momente absolut unice. Tamarei Ciobanu îi curgeau lacrimile când părinții mei cântau cântece bisericești și colinde. Cam acesta era repertoriul lor. Cântau pe voci, aveau auz perfect. Și surorile mele, și fratele, cântau bine.

V.Gh. M: Dar uitate că faima familiei în lume a dus-o mezina Zinaida.

Z.J: Probabil eu am fost cea mai pasionată de cântec. La 14 ani am luat drumul Chișinăului. Auzisem eu de Școala de muzică „Ștefan Neaga”, pe atunci se numea Tehnicumul de muzică unde veneau mulți copii din familii sărace de altfel. Eu până atunci nu văzusem un pian.

V.Gh. M: Când ai plecat la studii părinții nu s-au opus?

Z.J: Nu, pentru că în satul meu, dar și prin cele din împrejurimi, știu că fata lui Arion Julea – Zinica e cântăreață. La toate serbările școlare din sat, de prin împrejurimi, eu neapărat cântam. Când am ajuns la „Ștefan Neaga” mi-au spus că sunt prea mică și să mă întorc înapoi în sat să absolv 10 clase, apoi să revin. Eu am început să plâng și am insistat să fiu, totuși, ascultată. M-au ascultat. Am susținut toate examenele și când a apărut lista celor admiși, eu eram prima pe listă cu 5 note de 5, nota maximă de atunci. Nici azi nu pot să cred cum le-a pus Dumnezeu pe toate la loc și visul meu s-a împlinit. Atunci am fost admisă împreună cu regretata Tamara Chișaniuc, eram într-o grupă. Să nu uităm că a fost o cântăreață minunată, Dumnezeu s-o ierte. Au fost și alți elevi buni, dar care nu au rezistat. Era nevoie de niște cheltuieli, iar părinții nu erau în stare să-i susțină financiar și pe la anul 2 părăseau școala. Au fost niște talente veritabile, de mulți dintre ei nici nu am mai auzit nimic.

V.Gh. M: Cum s-a întâmplat că la

14 ani ai fost admisă la Școala „Ștefan Neaga”, iar la 16 anii ai devenit solista celebrei Orchestre de muzică populară „Fluieraș”?

Z.J: Abia împlinisem 16 ani. Era o iarnă cumplită, sau mi se părea mie, fiindcă nu aveam ce încălța și ce îmbrăca. Mămica era bolnavă prin spitale, tata era căruțaș în sat – ce bani aveau ei? Iar eu primeam o bursă foarte mică de 17 ruble. Mă gândeam să mă întorc și eu acasă. Pe atunci cântam în taraful colegiului, dirijor fiind celebrul Isidor Burdin.

V.Gh. M: Doamne, atâtea aud despre acest Isidor Burdin!

Z.J: El i-a lansat pe Nicolae Sulac, Maria Drăgan, Simion Duja, Victor Copacinschi, Vasile Crăciun, Simion Brânzilă, pe regretatul meu soț și pe mulți alții. Cine trecea școala lui Burdin avea o pondere deosebită în fața celorlalți muzicieni. Ei, iată că Isidor Burdin mă anunță că seara avem repetiție, la care eu îi răspund că nu voi veni, fiindcă mă întorc în sat că nu mă mai pot întreține la Chișinău.

Locuiam la căminul Liceului republican de muzică „Eugen Coca”, azi „Ciprian Porumbescu”. Seara am fost chemată la telefon pentru prima dată, că eu niciodată nu am fost chemată până atunci. Când am ridicat receptorul și am auzit „Alo, Zinaida Julea? Sunt Serghei Lunchevici” au început a-mi tremura mâinile, mă schimbam la față, mă bălbăiam, nu știam ce-i cu mine. Pentru că Serghei Lunchevici era un mare violonist și dirijor. Atât de mult îl admiram când interpreta „Balada” lui Ciprian Porumbescu, „Jalea țiganului”. Mi-a zis să fiu a doua zi la Filarmonică la audiere.

V.Gh. M: El te mai auzise, te mai văzuse undeva până a-ți telefona?

Z.J: Nu, n-avea cum. Cântam eu cu taraful colegiului, dar așa prin niște sate.

V.Gh. M: Să înțeleg că îi vorbise despre tine Isidor Burdin?

Z.J: Da, pentru că erau mari prieteni. Și probabil disperarea mea, că nu mai puteam supraviețui în oraș, a fost un imbold pentru el. Și s-au început pregătirile către acea audiere.

În viața mea nu mă fardasem, iar fetele din cămin așa s-au străduit, că după atâtea rumeneli devenisem ca fata babei din poveste. Una mi-a dat un palton, alta ceva de încălțat. Sigur că mergând spre Filarmonică am mai șters eu din fardurile de pe față. Ajunsă la destinație, aici tocmai avea loc o repetiție generală pentru un mare concert de a doua zi și participau toate colectivele, Capela corală „Doina”, „Joc”-ul, Orchestra simfonică și „Fluieraș” - ul. Pe atunci, când se făceau audiții pentru un colectiv sau altul, era un mare eveniment. Și iată că în clasa numărul 14, cea mai mare, s-a îmbulzit lumea. Venise și Isidor Burdin care s-a așezat la pian și așa cum știa posibilitățile vocii mele mi-a dat tonalitate și... of, Doamne, nu puteam deschide gura văzând atâtea person-

alități acolo – Nicolae Sulac, Serghei Lunchevici, poetul Anatol Ciocanu, Vladimir Curbet, Veronica Garștia. Am început să cânt „Mărie și Mărioră” din repertoriul Mariei Tănase. Imediat cum am terminat cântecul m-au aplaudat. Era acolo și Alexandru Fedico, directorul Filarmonicii, un om de mare omenie, care a trimis pe cineva la secția cadre să aducă un formular și mi-a propus să scriu imediat cererea de angajare. Dar nu aveam un pix ca sa scriu și să semnez acea cerere și atunci Anatol Ciocanu a scos pixul său din buzunarul hainei și cu el am semnat cererea. Peste ani era foarte mândru de acest moment. Iată așa au fost începuturile mele.

V.Gh. M: Păi, ce să-ți spun? Incredibil, dar e ca în povestea Cenușăresei.

Z.J: Da, așa a fost.

V.Gh. M: Dragă Zinaida, dar e chiar ca în poveste. De la copila cea necăjită care mai, mai să se întoarcă acasă că nu se mai putea lupta cu sărăcia, la angajarea într-un colectiv celebru unde cântau cele mai mari somități ale timpului – Tamara Ciobanu, Gheorghe Eșanu, Nicolae Sulac și Serghei Lunchevici!

Z.J: Vrei să plâng acum?

V.Gh. M: O, nu, nu vreau să plâng. Iartă-mă, dacă ți-am răscolit atât de puternic emoțiile.

Z.J: Și să vezi, că doar la 3-4 luni după angajare am și mers în primul turneu peste hotarele țării. În Polonia. Pentru mine atunci Polonia era „o altă planetă”. Apoi au urmat Franța, Iugoslavia și multe alte țări. Am avut norocul să colind atâtea și atâtea locuri frumoase de pe mapamond, dar Iugoslavia rămâne în memoria mea un loc absolut mirific. Din munți, de la înălțimea de 2000 metri, priveam în jos Marea Adriatică. Țara în care ne-am permis să mergem în localuri unde puteam asculta muzica lor tradițională. Cântăreții lor sunt absolut deosebiți,

au niște voci atât de frumoase, cu timbre specifice. Când cântau răsunau munții.

V.Gh. M: Cântecul balcanic întotdeauna a cucerit.

Z.J: Da, e superb. Am venit de acolo atât de îmbogățită spiritual. De parcă îmi crescuse aripi, tot vroiam să cânt și să cânt. A fost minunat.

Am avut un început fulminant, incredibil. Nu mai zic, că toți din colectiv erau foarte drăguți cu mine. Eram un copil, nu știam cum să mă comport. În timpul cântatului problema mea cea mare erau mâinile, nu știam ce să fac cu ele. Și mai aveam o problemă, dacă mă sprijineam pe un picior îmi tremura tare genunchiul, apoi mă sprijineam pe celălalt și îmi tremura celălalt de emoții mari.

Numai vocea, slavă Domnului, de fapt ea m-a și salvat la începuturi. Toți vorbeau atunci de vocea mea.

V.Gh. M: Îmi spuneai că ai fost acceptată și chiar susținută de acei mari corifei ai cântecului popular. Cum se adresau ei față de tine, ca față de un copil sau vedeau și o potențială concurentă?

Z.J: Nu cred că se uitau ca la o

concurenta, cel puțin în primii ani. De fiecare dată mă ajutau când le ceream sfatul, sau dacă vedeau că nu făceam ce trebuie în concerte mă corectau cu bunăvoință. Pe atunci când plecam în deplasări nu erau atâtea hoteluri. Și apoi și condițiile nu erau din cele strălucite, dacă găseai camere cu două paturi asta era foarte bine. Și de obicei una i se dădea dirijorului Serghei Lunchevici, iar alta Tamarei Ciobanu care era cu cele mai multe titluri și mai era și deputat în Sovietul Suprem al URSS. De multe ori Tamara Ciobanu prefera să stau cu ea în cameră. Și sigur că am învățat multe de la ea. Atâtea îmi povestea despre marile cântărețe de operă din trecut pe care le-a cunoscut în persoană – Lidia Lipkovskaia, Maria Cebotari și alții. La concertele de la Moscova sau prin alte orașe ale Rusiei ne întâlneam cu mari artiști cu care Tamara Ciobanu se cunoștea și erau prieteni. Mi-a făcut cunoștință cu Arcadie Raichin, Gheorg Ots, cu Tamara Gasparian și cu Irina Arhipova.

V.Gh. M: Tamara Ciobanu era deosebită și în ale vestimentației.

Z.J: Dar renumita ei coafură! Câte au încercat s-o copieze. Cu un trandafir în păr și cerceii cei masivi din aur.

V.Gh. M: Zinaida, mi-ai povestit odată un caz foarte nostim despre patima ta pentru înghețată.

Z.J: Foarte mult îmi plăcea înghețata. Eram într-o deplasare la Moscova, undeva într-o margine de oraș ne-am oprit să cumpărăm care apă, care țigări sau o pâine. Eu însă am găsit un butic unde se vindea înghețată și am luat vreo patru din astea pe bețișor.

V.Gh. M: Doreai să-ți servești colegii?

Z.J: Da de unde? Le luasem toate pentru mine. Și cum mergeam eu așa mândră cu ele, mă întâlnesc față în față cu Serghei Lunchevici care imediat m-a fixat cu privirea. Nici nu era nevoie să-ți mai faci vreun reproș, era de ajuns doar acea privire. Eu însă, nu mă dădeam. Atunci el mi-a zis să le arunc. Eu am ripostat. „Lasă-le, ți-am zis”, a repetat el. Cu lacrimi pe obraji am dat înghețatele muzicanților, dar până la urmă mi-am dat seama câtă grijă avea de vocea mea. Dea Domnul să țină vreun dirijor la cântăreții lui așa cum a ținut Serghei Lunchevici și cum a crezut în mine. Trebuie să-ți spun, dragă Veta, că și de la doamna Nina (pe atunci prez-

entatoare în Orchestra „Fluieraș”), soția lui Serghei Lunchevici, am învățat multe. Adeseori stăm de vorbă și depănăm amintiri. Să-i dea Domnul multă sănătate.

V.Gh. M: La „Fluieraș” ai întâlnit și marea dragostea, pe Simion Brânzică. Cum a fost?

Z.J: Da-aa!!! Era un muzician foarte bun și un bărbat frumos. Avea mare succes la femei, unele chiar m-au amenințat că mă vor bate când au aflat că ne întâlnim.

V.Gh. M: Și totuși el s-a căsătorit cu tine. Câți ani aveai?

Z.J: 16 ani. Într-o zi mi-a spus să iau pașaportul, l-a luat pe Nicolae Sulac și pe soția acestuia, Ludmila, și am plecat la Sângera de unde era el de baștină. Se cunoștea cu președintele de colhoz de acolo. Acesta însă nu vroia să ne înregistreze, fiindcă nu aveam 18 ani. Simion și Sulac i-au mai turnat de câteva ori câte 50 grame de vodcă, l-au mai luat cu vorba până l-au îmbunat și atunci ne-a înregistrat căsătoria. Nuntă nu am mai făcut, fiindcă eram săraci și noi și părinții noștri. Și apoi turneele se țineau lanț. Așa că nu am fost mireasă în viața mea.

V.Gh. M: Câți ani ați fost împreună?

Z.J: 17 ani. El era cu 12 ani mai mare ca mine. A fost un om cuminte,

înțelept și avea un simț al umorului cum rar întâlnești la cineva. Nicolae Sulac îl iubea foarte mult. La noi în casă răsună mereu muzica populară dar și cea clasică. Era împătimit de muzica clasică.

V.Gh. M: Știi că v-ați chinuit mult până a avea un copil.

Z.J: Da, am avut la începuturi niște probleme. Am pierdut și un băiețel, fiind însărcinată în șase luni. Dar, în sfârșit a apărut Zinuța, deși foarte târziu. Eram deja bine aranjați, ne cumpărasem mașină, promisem și apartament, copil aveam, cariera noastră artistică era în ascensiune. Ne rămăsese doar să trăim și să ne bucurăm de viață. Dar se vede că în lumea asta nu le poți avea pe toate.

V.Gh. M: Cum s-a întâmplat tragedia?

Z.J: Pe timpuri, pe 12 octombrie se sărbătorea ziua Republicii Moldovenești. Noi eram obligați să mergem la demonstrație în costume populare, iar bărbații să mai ducă și niște „transporante” masive. În ziua aceea era un frig strașnic și Simion a răcit. Așa cum nu se simțea bine a plecat la fratele său la Tighina care era singur după ce-i decedase soția. Erau foarte atașați. Seara am vorbit la telefon în jurul orei 22.00, după ce se transmisese la televizor concertul dedicat sărbătorii, unde am cântat

și i-am spus că nu mi-a plăcut cum arătam. La care el a glumit: „Arătai așa cum ești”. A doua zi dimineața pe la ora 6, am auzit bătăi insistente în ușă și întrebarea dacă eu sunt Zinaida Brânzilă. Când am deschis erau 2 milițieni, unul dintre ei m-a recunoscut și tocmai s-a rezemat de perete. Ei nu aveau de unde ști că au venit la Zinaida Julea și că în acte port numele Brânzilă. Am înțeles că s-a întâmplat ceva strașnic. Mă gândeam la un accident rutier. Am întrebat doar dacă e viu, iar ei mi-au spus că nu. Vai, de mine, nu poți să-ți imaginezi ce se întâmpla atunci cu mine. Nu a fost un accident de mașină. În dimineața ceea el se pornise spre casă și nici nu a ajuns la mașină, că a căzut jos, a reușit să-i spună unui măturător să cheme salvarea. Când a venit salvarea a constatat doar decesul, a suferit un stop cardiac.

V.Gh. M: După decesul soțului ai rămas singură cu un copil de un an și opt luni pe brațe. Cum te-ai descurcat?

Z.J: O, Doamne! Îți dai seama și cu profesia mea, turnee peste turnee unul mai departe decât altul. Am avut mare noroc de bunii mei prieteni Dora și Petrică Sârbu la care o lăsam pe Zinuța. Le voi rămâne recunoscătoare până la ultima suflare. Ei m-au salvat în această situație.

V.Gh. M: Ai avut momente când după acest caz strașnic îți părea că nu vei mai putea merge înainte?

Z.J: O, da. Eu nu am crezut că voi mai putea deschide gura să mai cânt. Căzusem într-o profundă depresie că nu mai auzeam nici cum plânge copilul.

V.Gh. M: Până la urmă tot copilul te-a salvat.

Z.J: Copilul m-a motivat să mă ridic și să merg înainte. Am început să-mi construiesc un repertoriu „mai lumesc”, vorba mamei și să fac pe naiba în patru ca să mă afirm. Să învăț cum să fac rost și de un ban. Atunci am prins a cânta și pe la nunți. Ei, uite că toate aceste strădanii ale mele au început a da roade. Eu acum nu sunt bogată, dar nici săracă nu pot spune că sunt. Am

o fiică extraordinară care mă iubește și o iubesc până la lacrimi, care nu m-a dezamăgit niciodată, am și un ginere de treabă la care țin mult. Mulțumesc lui Dumnezeu pentru tot ce mi-a dat.

V.Gh. M: Zinaida, ești văduvă de mulți, mulți ani. Nu cred că nu s-au găsit bărbați să nu-și dorească să fie alături de tine. De ce ai preferat să rămâi singură?

Z.J: Și eu mă întreb acum. Având un copil pe care îl iubesc enorm, apoi mergând prin turnee de vis, venind din unul și plecând în altul, activitatea asta foarte intensă nu prea am avut timp. Apoi eu am avut un soț extraordinar și nici nu am reușit să mai trăiesc niște sentimente similare. Că nu m-am recăsătorit nu am regrete deloc.

V.Gh. M: Zinaida, eu de fiecare dată când ascult cântecele tale mă mir cât de diferite sunt și cu atâta optimism și poftă de viață. Cum reușești?

Z.J: Dragă Veta, la noi în sat întotdeauna au fost lăutari foarte, foarte buni. Violoniști, trompetiști, iar cel cu toba îmi părea că e cel mai mare toboșar din lume. Am fost un copil curios care era prezent la toate petrecerile din sat, nunți, cumetrii, joc. Eram și foarte receptivă și acele imagini mi s-au întipărit, mi s-au depozitat în suflet. Și peste ani și ani îmi revenea câte o imagine de atunci de la serbările satului. Am chiar și un cântec unde constat că „Muzicanți ca-n satul meu, nu găsești în Chișinău”.

Cât ar părea de straniu, dar și în muzica populară există o evoluție. Unde se mai pomenea cândva ca într-o orchestră de muzică populară profesionistă să vezi saxofon sau chitară. Eu îi respect mult pe cei care țin la origini ca ansamblurile „Ștefan Vodă”, „Tălăncuța”, „Plăieșii”, „Crenguța de iederă”, surorile Osoianu, dar și orchestre de muzică ca la noi nu mai găsești. Mulți spun că folclorul e foarte poluat și că va dispărea. Eu nu îmi fac nici o grijă la acest capitol. Avem atâta tineret talentat, atât de frumos cântă, au costume foarte frumoase.

Eu sunt absolut sigură că muzica noastră populară va trăi veșnic și ne va identifica ca neam. Mai ales că omul a creat întotdeauna și la bine și la greu.

V.Gh. M: Te ascult acum și îmi amintesc de repertoriul tău de altă dată, unele din cântece care îți erau impuse, mai ales cele cu tentă patriotică.

Z.J: Pe timpuri, atunci când trebuia să prezentăm un nou program de concert se făceau consilii artistice în care erau neapărat cei de la Comitetul Central, de la Ministerul Culturii. Trist era că unii dintre ei habar nu aveau de cântecul popular, de folclorul nostru, ba chiar nici limba nu ne-o cunoșteau, dar se dădeau cu părerea. Era de groază. Bineînțeles că ni se impuneau anumite cântece. Cât a avut de suferit Nicolae Sulac din această cauză. Câte cântece minunate i-au fost interzise. Când găseam și eu câte un cântec frumos și i-l cântam lui Sulac, el îmi zicea: – „Zinuța, tocmai pe acesta o să ți-l taie la consiliul artistic”. Așa și se întâmpla.

V.Gh. M: Fiindcă cei de la Comitetul Central sau Ministerul Culturii urmăreau ca nu cumva să adie a ceva românesc în cântece și să fie totul în ordine din punct de vedere ideologic.

Z.J: Ni se impunea să cântăm țara. Țara nici pe departe nu însemna Moldova. Era URSS-ul. Iar dacă cântam despre Moldova, neapărat trebuia să fie înfloritoare în cununa celor 15 republici surori. Odată la un consiliu artistic s-a supărat rău de tot Nicolae Sulac, când aceștia i-au reproșat de ce plânge de viață grea în doine, când noi avem o Moldova înfloritoare. Atunci Nicolae Sulac le-a spus: „Ia mai lăsați-mă, de când înfloarește și înfloarește, dar roadă nimic”.

V.Gh. M: Nicolae Sulac întotdeauna a fost foarte îndrăzneț.

Z.J: Dar a fost deseori și sancționat. Se ajungea la absurd, se impunea în cântecul popular chiar și tematica cosmosului!

V.Gh. M: Într-adevăr ideologia de atunci a adus mult de favor cântecu-

lui, poate de aceea când te-ai scăpat la libertatea de a cânta ce-ți spune sufletul, te-ai declanșat.

Z.J: Adevărat. Am început a simți un aer mai ozonat. Consiliile artistice devenise altele. Constantin Rusnac mi-a salvat cântecul „Arde luminița-ncet”, textul fiind al meu și muzica a lui Gheorghe Banariuc. Un cântec de rezistență din repertoriul meu. Drama vieții mele și a lui Gheorghe, care și el și-a pierdut soția. Îi mulțumesc lui Gheorghe pentru acest cântec și pentru multe altele. Am avut o frumoasă colaborare de prietenie și creație cu el, dar și cu Serghei Ciuhrii, Gheorghe Șevcișin, Petrică Rotaru, Ion Dascăl. Aceștia-s mari cunoscători de folclor, cu ei mă sfătuiesc când fac un cântec sau altul.

V.Gh. M: Astăzi când pronunți numele Zinaida Julea, imediat presupune voia bună, optimism, vervă. Mie totuși îmi pare că ești o fire solitară.

Z.J: Singurătatea îmi place și chiar mi-o creez eu, fără abuzuri, bineînțeles. Sunt convinsă că numai în singurătate și liniște pot să-mi adun gândurile, să-mi folosesc la maximum imaginația, să găsesc o rimă, să-mi amintesc de vreo melodie veche, sau chiar s-o alcătuiesc eu. În acele momente de solitudine îmi amintesc de prietenii mei care azi nu mai sunt. Mă gândesc la multe câte au fost în viața mea. Dar să știi că eu nu trăiesc cu trecutul. Nu-mi place să mă uit înapoi, pentru că mă apucă tristețea. Altfel, sunt o fire destul de gălăgioasă, o spun chiar eu.

V.Gh. M: Care sunt calitățile omenești pe care pui cel mai mare preț?

Z.J: Omenia, talentul și simțul umorului. Anticipând următoarea întrebare îți răspund chiar acum: Nu-mi plac oamenii invidioși și nepăsători.

V.Gh. M: Despre tinerii cântăreți ce ne spui?

Z.J: Această palmă de pământ niciodată nu a dus lipsă de talente. Care dintre cântăreții tineri vor fi cei mai originali, convingători și perseverenți, acei vor ajunge acolo

unde își doresc, adică în inimile ascultătorilor. Eu le doresc mult succes și dacă îmi cer vreun sfat, sunt deschisă mereu.

V.Gh. M: Ce face Zinaida Julea când nu cântă?

Z.J: Cam ceea ce face oricare femeie. Gătesc, fac curățenie, merg la cumpărături, vorbesc la telefon, citesc și urmăresc emisiuni televizate.

V.Gh. M: Ți s-a întâmplat pe parcursul carierei tale artistice să ai momente neplăcute, foarte grele și de care îți amintești cu strângere de inimă?

Z.J: Cel mai greu mi-a fost să mă despart de Orchestra „Fluieraș”. Din păcate Serghei Luncevi se îmbolnăvise, la repetiții venea foarte, foarte rar, în colectiv începuse anarhia. Nu mai putea fi vorba de acea disciplină cu care mă obișnuisem și apoi nici nu se mai cânta la fel. Despărțirea a fost foarte, foarte grea.

V.Gh. M: Dragă Zinaida, de ani buni colaborezi cu Orchestra fraților Vitalie și Vasile Advahov. Anume cu

ei ai lansat cântece ce sunt interpretate de la mic la mare. Cum a fost începutul?

Z.J: I-am descoperit de pe când erau niște copii. Când am decis să lansez un Cd n-am stat mult pe gânduri și anume lor le-am propus să adune un taraf. Ca la scurt timp după asta să ajungă o orchestră de 30 de muzicanți. Acum această orchestră este foarte cunoscută, apreciată și foarte, foarte îndrăgită. Cu Vitalie și Vasile suntem foarte apropiați, suntem ca o familie. Ne înțelegem dintr-o privire, dintr-un gest. Alături de ei mă simt mereu tânără și inspirată.

V.Gh. M: Zinaida Julea este un nume de primă mărime în cultura noastră națională, are o carieră artistică extraordinară. Să ne rămâi dragă Zinaida Julea, mereu inspirată, frumoasă și deosebită cu toate cântecele tale la un loc. Să ne trăiești la mulți ani!

Z.J: Mulțumesc din suflet.

Destinul cuvintelor ~ 24

Toponime istorice (2)

Hrisoavele moldovenești din sec. XV-XVI ne mărturisesc că pământurile dintre Prut și Ialpuș, precum și cele din preajma Nistrului inferior se aflau pe atunci în stăpânirea Moldovei și cuprindeau numeroase sate și târguri (Căușeni, Lăpușna, Greceni, Troian, Tintu, Sărata, Tigheci), cu toate că în stepele nord-vestice hălăduiau încă triburile turanicilor nomazi. Nu mai vorbim de străvechile orașe-cetăți din centrul și nordul ținutului (Hotin, Soroca, Orheiul Vechi, Tighina), precum și de cele din sud, de pe litoralul pontic și dunărean (Cetatea Albă, Chilia, Smil), care, prin populația lor reprezentativă, continuau să rămână românești, făcând parte, aproape în toate timpurile, din componența Țării Moldovei. Documentele din sec. XVI-XVII conțin mențiunile: *Alboteni* (1570), *Andrieș* (*Andrușu*, 1502), *Avrămeni* (1618), *Azăpeni* (1517), *Bălăurești* (1619), *Bălăbănești* (1617), *Bălășești* (1602), *Berești* (1587), *Biliceni* (1586), *Bisericieni* (1541), *Boblețici* (1598), *Bubuiogi* (1518), *Căpoteni* (1555), *Cățeleni* (1565), *Căzănești* (1617), *Chirileni* (1598), *Ciobruciu* (1528), *Cobusca* (1528), *Cotiujeni* (pe Draghiște, 1603), *Cucuieni* (1624), *Dănceni* (1617), *Dragomirești* (1597), *Drăgușeni* (1616), *Fălești* (1614), *Ghermănești* (1601-1605), *Giurgulești* (1593), *Greblești* (1622), *Grozești* (1599), *Heciu* (1588), *Horilcani* (1607), *Ionășești* (1616), *Joldești* (1588), *Lărgești* (1604), *Leușeni* (1609), *Lupșești* (1623), *Mădoiești* (1502), *Mălăiești* (1517), *Mărculești* (1588), *Mărtinești* (1560), *Miclești* (1602), *Mihuleni* (1609), *Morozeni* (1624), *Negrești* (1606), *Nicorești* (1603), *Nisporeni* (1618), *Obileni* (1540), *Oieșeni* (1502).

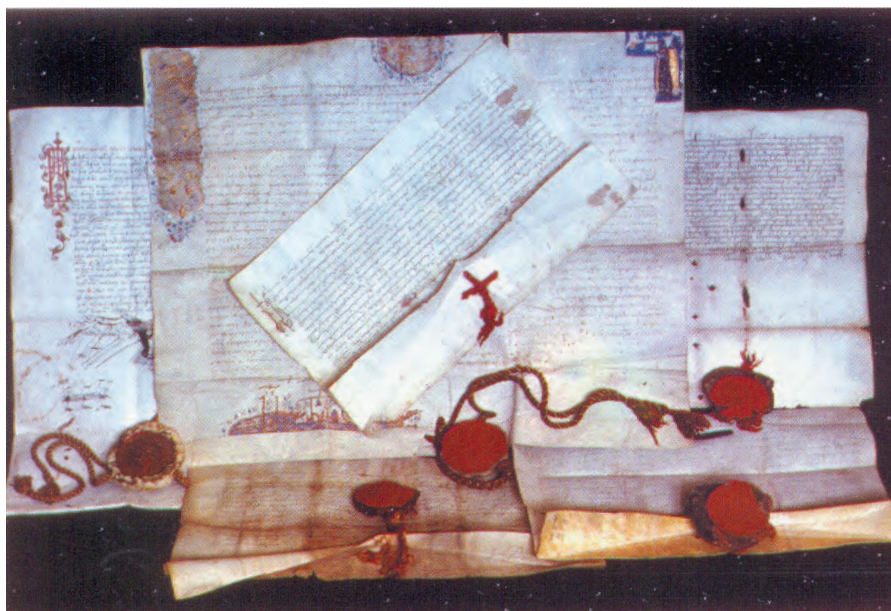
Numele de localități românești,

atestate în hrisoavele vechi, dovedesc că ținuturile noastre dispunea pe atunci de o veche populație românească sedentară. Să se compare în continuare și denumirile: *Onești* (1607), *Pașcani* (pe Lăpușna, 1554), *Pănășești* (1616), *Piperțeni* (*Chiperțeni*, 1609), *Săbieni* (1602), *Sărăteni* (1620), *Sinești* (1529), *Socola* (1586), *Stodolna* (1550), *Sturzești* (1617), *Șendreni* (1601-1602), *Șolcani* (1619-1620), *Tălăiești* (1606-1607), *Telenești* (1611), *Tomești* (1529), *Troienești* (1533), *Trușeni* (1545), *Unghiul* (*Ungheni*, 1587), *Văleni* (1543), *Visterniceni* (pe Răut, 1588), *Vulpești* (1617), *Zberoaia* (1621), *Zubrești* (1622).

După cum se poate observa, nu toate denumirile menționate în documentele vechi s-au păstrat până în prezent. Unele dintre ele au dispărut odată cu desființarea localităților respective, altele, pe parcursul timpului, au fost substituite cu nume „noi” sau prin denumirile satelor cu care așezările respective au fost comasate. Dintr-un document din 1553,

de exemplu, aflăm că Alexandru Lăpușneanu, când a lărgit scutăria domnească de pe Răut, a strămutat de aici vreo 16 sate: Hânțești, Joldești, Colunești, Prajilele, Drojdiești, Nemțenii, Mărculești, Prideanii, Puicești ș.a. Mai târziu, populația unora dintre sate s-a întors la vechile lor vetre și a făcut să continue viața în aceste comunități (Heciu, Prajila, Mărculești). În altele, viața n-a mai reînceput și, în felul acesta, satele respective au dispărut (Joldești, Colunești, Drojdiești, Prideanii, Puicești).

Cele mai multe așezări însă au fost părăsite de băștinași în timpul războaielor, care au fost multe și de durată în acest ținut, precum și din cauza năvălirilor devastatoare ale triburilor barbare, care și ele n-au fost puține. Au avut de suferit mai ales satele de câmpie, cu locuri deschise, cărora natura nu le-a hărăzit stavile și scuturi de apărare. Printre vechile nume de localități din sud-vestul ținutului nu le mai

Hrisoave domnești din secolele XV–XVIII, păstrate în fondurile Arhivei Naționale a Republicii Moldova.

găsim astăzi pe cele atestate documentar: *Balintăștii* (1502), *Bălicenii* (1543), *Boiștea* (1502), *Brătuleștii* (1617), *Brițcanii* (1548), *Buhușenii* (1560), *Făureii* (1548), *Călineștii* (1441), *Fărcenii* (1502), *Leuștenii* (1495), *Mădoieștii* (1502), *Măneștii* (1436), *Miroslăveștii* (1441), *Răduroasa* (1527), *Singurenii* (1473), *Șcheia* (1502), *Tomeștii* (1529), „sate unde au fost” *Cergășă* (1443), *Fălcin* (1502), *Oană Albu* (1436), *Oancă* (1493), *Zorilă* (1492).

Din diverse motive și-au întrerupt existența și unele sate din zonele centrale și nordice: *Azăpeni*, țin. *Lăpușna* (1552), *Alboteni*, țin. *Soroca* (1570), *Buzești* (1519), *Dobreni*, țin. *Lăpușna* (1500), *Furduiești*, țin. *Orhei* (1766), *Glăvășani*, țin. *Lăpușna* (1429), *Hulpești*, țin. *Soroca* (1617), *Petrești*, pe Bâc (1521-1522), *Potlogeni*, țin. *Soroca* (1617), *Pulbereni*, țin. *Lăpușna* (1655), *Scuturiceni*, ne localizat (1490), *Ușărești*, țin. *Lăpușna* (1584) ș.a.

În trecut, pe teritoriul dintre Prut și Nistru au existat vreo 40 de orașe

și târguri. Acestea au contribuit substanțial la dezvoltarea economică, comercială și culturală a ținutului. Unele orașe și târguri au devenit pe parcursul vremii importante centre de cultură și civilizație umană: *Cetatea Albă*, *Chilia*, *Ismail*, *Orhei*, *Tighina*, *Soroca*, *Hotin*. Altele însă, din diferite motive, au decăzut și în cele din urmă au dispărut.

Pe Prut, la gura râului *Sărata*, mai la sud de actualul oraș *Leova*, a existat târgul *Sărata*, menționat în mai multe documente din sec. XV-XVI (anii 1489, 1503, 1518), despre care nu mai știm nimic după aceste atestări documentare. Să fi dispărut în urma devastărilor pricinuite de hordurile tătarilor nogaici, care au ocupat stepile Bugeacului prin anii 1568-1570? În Bugeac s-a aflat un alt târg denumit *Tintul*, menționat în documentele din sec. XVI-XVII, despre care *Dimitrie Cantemir* ne relatează că *Ștefan cel Mare* a zidit aici o cetate, pe care „turcii au făcut-o una cu pământul, încât astăzi cu greu s-ar putea arăta locul ei”.

Un târg *Tobacu*, și el înfloritor pe vremuri, era situat pe Ialpug, la vărsarea acestui râu în lacul Ialpug, lângă orașul de astăzi *Bolgrad*, unde arheologii au descoperit urmele unui oraș și mai vechi – *Tanata*. O localitate din preajma orașului *Bolgrad* și astăzi se numește *Tobacu*. Conform unor mărturii istorice, au existat și alte târguri în ținuturile basarabene: *Troian*, la un vad al Prutului, pe locul comunei de astăzi *Vadul lui Isac* (rn. *Cahul*), pe care *Nicolae Iorga* îl consideră drept unul dintre cele mai mari târguri din sudul Basarabiei, unde se făceau sistematic bălciuri și iarmaroace, ca la *Cetatea Albă*, *Chilia* și *Lăpușna*; *Grecenii*, fost centru administrativ de ținut, situat pe râul *Cahul*, lângă actuala comună *Găvănoasa* (rn. *Cahul*); *Tigheci*, pe râul *Tigheci*, și el fost centru administrativ de ținut, localizat în vecinătatea sau pe vatra orașelului de astăzi *Iargara* (rn. *Leova*); *Movileni*, situat pe Răut, în preajma *Vechiului Orhei*.

ȘTEFAN SOFRONOVICI, SECTORUL DE FOLCLOR, INSTITUTUL DE FILOGIE ROMÂNĂ „B. P. HASDEU”

Aspecte ale poeziei folclorice în viziunea etnologului Sergiu Moraru

Poetica poeziei populare /poetica folclorică, sub diversele ei aspecte s-a aflat în vizorul mai multor etnologi basarabeni: *Efim Junghietu*, *Leonid Curuci*, *Grigore Botezatu*, *Nicolae Băieșu*, *Victor Cirimpei*, *Andrei Hâncu* ș.a. Printre ei se numără și talentatul etnolog *Sergiu Moraru*, care s-a preocupat de poetica populară aproape pe durata întregii sale activități (1966–1996). Publicații la tema dată apar de la începutul anilor 70 ai secolului XX și până în tragicul an 1996, când harnicul și promițătorul etnolog părăsește această lume, lăsând multe proiecte nerealizate. Mai întâi apar articole științifice publicate în reviste de specialitate: *Istoria și poetica cântecului popular* (Nistru,

1973, nr. 8); *Categorii estetice ale epitetului* (Limba și literatura moldovenească, 1975, nr. 24); *Unele aspecte ale formulei poetice în lirica moldovenească* (Limba și literatura moldovenească, 1977, nr. 2); *Considerații privind poetica amintirilor* (Limba și literatura moldovenească, 1986, nr. 1); *Despre poetica scrisorilor versificate* (Limba și literatura moldovenească, 1987, nr. 1); *Din poetica ghicitorii* (Revista de lingvistică și știință literară, 1991, nr. 1).

Aspecte ale poeziei folclorice au fost analizate mai pe larg de către etnologul *Sergiu Moraru* în studiile *Poetica liricii populare moldovenești* (cântate), Chișinău, Știința, 1978; *Lumea ghicitorilor*, Chișinău, Știința, 1981, precum și în volumul colec-

tiv *Creația populară* (Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria și Bucovina), Chișinău, Știința 1991.

„Din anul 1966, când participă, sub conducerea lui *Grigore Botezatu*, la prima expediție folclorică prin raioanele de nord ale Republicii Moldova, *Sergiu Moraru* desfășoară o prodigioasă și diversă activitate folcloristică” [2, p. 93].

Ne vom referi doar la unele aspecte ale poeziei folclorice în viziunea etnologului *Sergiu Moraru*, și anume la expresia poetică figurată: metafora, simbolul și epitetul, ca cei mai reprezentativi tropi și mai des utilizați în poezia populară. Cu argumente teoretice și cu versuri bine selectate, drept exemplu, cercetăto-

rul ne convinge că „Expresia figurată este unul dintre principiile estetice de bază ale liricii populare moldovenești cântate. Ea constituie sufletul poeziei lirice în genere, determină relația ei estetică cu realitatea înconjurătoare, precum și percepția lirică a lumii” [1, p.8 3].

Metafora

Metafora este unul dintre procedeele artistice de bază ale poeziei, un trop esențial caracteristic pentru creația poetică, apărut pe baza comparației.

„Dacă din cei doi termeni ai comparației unul este omis, iar sensul lui este atribuit celui alt termen printr-un transfer logic de noțiuni, se realizează metafora” [4, p. 22].

Sunt trei tipuri de metafore: – Monomembre; – Bimembre; – Trimembre. Cel mai des se întâlnesc metaforele bimembre, iar cel mai rar, cele trimembre. Expresia figurată fiind de fapt principiul de bază al liricii populare, metaforismul constă și în faptul că „În primul rând multe cântece lirice sunt metaforice prin caracterul expunerii artistice a realității, convenționalul fiind particularitatea esențială a materialului expresiv al cântecului, în al doilea rând, în lirica populară moldovenească sunt frecvente metaforele desfășurate, care ocupă un spațiu considerabil al textului poetic. Ele pot cuprinde de la un vers până la un întreg episod, iar alteori – întregul cântec poate fi constituit dintr-o metaforă, (cântece – metafore): - „Cucule cu pene sure, / Ce lași jalea să te fure; / Ai vreun dor, ai vreo durere, / N-ai ce inima îți cere? / - N-am nici dor, n-am nici durere, / Am ce inima îmi cere. / Ici în vale, -ntr-o dumbravă / Un voinic cosea otavă. / Mai în vale-ntr-o răchită / Văd o frunză-ngălbenită. / Sînt mîhnit că vremea trece, / După caldă vine rece” [1, p. 93-94].

Prin dialogul imaginar al poetului anonim cu această enigmatică pasăre, cucul, care a intrat adânc în conștiința populară, îndeosebi a plugarilor și păstorilor, este exprimată metaforic sosirea toamnei,

Sergiu Moraru ("1946–1996)

care aduce frigul și tristețea în inima omului de la țară, iarna aducând zile grele, pline de griji și neliniște pentru țăran.

Fenomenul poetic al repetării aceluiași metaforă în diferite genuri și specii folclorice, cu diverse semnificații, reprezintă un alt aspect al metamorfismului liricii populare, care cuprinde două categorii de metafore: constante sau permanente (relativ permanente) și simple, sau nepermanente. Cuvântul foc devine o metaforă folosită des în cântecele de dragoste, dar și în cele de război:

Focul – metaforă a dragostei: „Arde inimioara-n mine / Ca focul-n cuptor de pâine, / Focul arde și se stînge, / Inimioara-n mine plînge” [1, p. 106].

Focul – metaforă a războiului: „Tu - mpărate Nicolai, / Mulți os-

tași ai adunat / Și pe toți în foc i-ai dat”; „Rămâneți voi cu noroc, / Că pe mine mă dau în foc!” [1, p. 95].

Metaforele poetice sunt folosite pentru a reda expresiv stări și situații opuse, antagoniste, precum antiteza dintre tinerețe și bătrânețe: „Tinerete, haine scumpe, / ...Cum să fac să nu se rupă?”; „Trec zilele, trec și eu, / Îmbătrânesc și- mi pare rău”. / „Bătrânețe, haine grele, / Cum să fac să scap de ele?” [1, p. 103].

Pentru metafora – personificare este caracteristic faptul, că ea conține adesea o complexitate artistică mai pronunțată, mai sporită: „Garofiță înflorită, / Ce ești tristă și mîhnită? Sau: „Pădure verde, pădure, / Să nu mă mai spui la nime, / C-am vîrat o vară-n tine / Cu mîndruța lângă mine...” [1, p. 121].

Sergiu Moraru conchide și adu-

ce exemple elocvente, că „metafora este unul din mijloacele principale ale cunoașterii poetice a realității în lirica populară cântată” [1, p. 122].

Simbolul

În poezia populară găsim o mulțime de simboluri și imagini simbolice, care de-a lungul timpului vin în diverse creații poetice din însăși realitatea vieții. Atât în folclorică, precum și în teoria literaturii, referitor la simbol sunt diverse opinii, unele chiar contradictorii, în special cu referire la originea lui. Cert este, că simbolul are similitudini cu paralelismul psihologic și cel artistic, cu metafora și comparația. O definiție aproximativă găsim la cercetătorul Leonid Curuci: „În poetică denumirea de simbol o are tropul cu o semnificație convențională mult mai largă decât înțelesul direct al cuvântului ori al cuvintelor din care se compune. Anume prin profunzime și polisemie simbolul se deosebește de alegorie” [4, p. 31]. O definiție a simbolului a formulat și etnologul Sergiu Moraru: „...simbolul este aceeași metaforă monomembră, dar care a atins un înalt nivel de abstractizare, de generalizare și sistematizare artistică și care a căpătat o anumită stabilitate în poetica operelor de artă” [1, p. 123]. El distinge trei grupe de simboluri, conform naturii lor semantice:

Ființe și obiecte simbolice (cucul, pasărea ș.a.);

Acțiuni simbolice (a plivi cănepa, a trage perdeaua ș.a.);

Stări simbolice (grâne verzi, codru verde, năframă ruptă, pomul înflorit ș.a.).

Simbolul frunză verde, despre care au vorbit elogios primii cercetători ai folclorului, C. Negruzzi, V. Alecsandri, B.P. Hasdeu ș. a., este foarte variat și răspândit în toate speciile poeziei populare: „Frunză verde trei smicele, / Face-m-aș șirag mărgel / Drept la gâtul mândrei mele, / Frunzuliță busuioc, / Face-m-aș brad cu noroc / Să-mi iubesc mândra cu foc” [1, p.131]. „ Foaie verde nucă sacă, / Măine toți recruții pleacă. / Frunză verde de-un chirău,

/ Pe drumul care -l merg eu, / Nu-i fântână , nici pârâu, / Să-mi potol sufletul meu” [1, p. 133]. Mărul este un simbol străvechi al dragostei și poate cel mai des întâlnit: „Neică, când noi ne iubeam, / Dintr-un măr ne săturam, / Dar acum mănânc și zece / Și de sete tot nu-mi trece” [1, p. 141]. Printre simbolurile dragostei se află busuiocul, liliacul, teiul, luna ș.a. „Câte stele sînt pe cer, / Toate până -n ziuă pier, / Numai luna și o stea / Știe de patima mea” [1, p. 144]. Poezia populară conține o multitudine de simboluri poetice și expresii simbolice.

Epitetul

Fiind unul dintre mijloacele expresiei figurate, epitetul este tropul cel mai simplu și mai des întâlnit în creațiile poetice în calitate de determinant expresiv al unui substantiv sau verb, scoțând în evidență și nuanțând estetic o anumită trăsătură a unui obiect sau a unei acțiuni, pentru a spori expresivitatea artistică a operei date. Acolo unde metafora și simbolul pot lipsi, epitetul este prezent în mod obligatoriu, îndeplinindu-și funcțiile sale semantico-emotive și estetice. Referindu-se la valoarea lor estetică, Sergiu Moraru propune patru categorii de epite: simple, metaforice, simbolice și permanente, fiecare dintre ele având un anume nivel estetic.

1. **Epitetele simple** fac parte din determinativele poetice de nivelul întâi: „Mă suii la foișor, / Văzui negri ochișori... / Frunză verde rămurile, / Văzui negrele sprâncene...” [1, p. 171].

Epitetele metaforice, care adesea sunt părți componente ale metaforilor. „Menirea lor, spre deosebire de celelalte, este de a caracteriza în mod alegoric obiectele sau fenomenele determinate”. Exemplu: „Duce - m-aș și m-aș tot duce / Pân-la cele trei izvoare / Din inima codrului” [1, p.173]; „Duce -m-aș și m-aș tot duce / Să găsesc guriță dulce” [1, p. 176].

„Cântecele predominante de filonul liric sunt predispuse spre expresia figurată. În cele de război e frecvent epitetul metaforic («neagră

străinătate», «pământ ruginos», «jale amară», «inimioară înveninată...»)» [5, p. 521].

Epitetele simbolice: „Nistrule, apă vioară, / Face-te-ai neagră cerneală / Să te pun în călimară, / Să scriu o carte poștală, / S-o trimit la maica-n țară” [1, p. 180]. Prin expresia „neagră cerneală” eroul liric își exprimă tristețea pricinuită de înstrăinare, zilele negre pe care le trăiește departe de cei dragi, de locurile natale.

Epitetele permanente: În opinia cercetătorului Sergiu Moraru „epitetele permanente trebuie socotite, în primul rând, determinativele folclorice care întotdeauna, în orice condiții contextuale (limba vorbită, limba poetică ș.a.m.d.), în îmbinare cu orice noțiuni au valoare poetică, altfel zis, acele determinative, care au încărcătură poetică în sine, în al doilea rând drept epite permanente pot fi socotite determinativele care devin epite în virtutea repetiției în îmbinare cu unele și aceleași noțiuni” [1, p.184].

Epitetele permanente propriu-zise: „Foaie verde arnăut, / Plâng și apele în Prut / De-așa trai urât și slut” [1, p. 188 - 189].

Epitetele „urât ” și „slut” redau viața grea a țăranilor de pe malul Prutului, despărțiți și asupriți. Acestea determinativele poetice „slut”, „urât”, „mândru”, „drag” au formă personificată: „Doamne, tare-mi pare bine, / Când e mândrul lângă mine / Doamne sfinte, tare-i greu, / Când nu văd pe dragul meu”, / „De urât m-aș îneca, / Urâtul știe-a-nota” [1, p. 189].

Epitetele relativ permanente: Aceste epite, în opinia etnologului Sergiu Moraru, „sunt permanente numai în limitele unui gen, ale unei specii, ale unei subspecii, ale unui ciclu tematic, ale unei opere folclorice luate aparte și chiar în limitele operelor folclorice înregistrate de la unul și același cântăreț sau povestitor” [1, p. 191 - 192].

Exemplu: „Inimioară cu lăcată, / Când te-ai descuia odată, / Să te vadă lumea toată / Cum ești de înveninată, / Venin negru și-nchegat /

De la dușmani căpătat” [1, p. 194]. Aceste epitete sunt specifice pentru cântecele de jale.

Structura epitetelor

Conform structurii lor, sunt trei categorii de epitete, recunoscute atât în folcloristică, precum și în teoria literaturii: a. Epitete simple; b. Epitete compuse; c. Epitete dezvoltate sau desfășurate.

În cântecul liric epitele simple se întâlnesc mai des, cele dezvoltate se întâlnesc mai, rar cele compuse, foarte rar. „Epitetele simple sunt determinative poetice monolexicale ale obiectelor și fenomenelor înconjurătoare: «cântă cu foc», «mijloc de trestioară», «ape de venin», «straie negre», «bune cuvinte»” ș.a. [1, p. 203].

Epitetele dezvoltate sunt alcătuite din două și mai multe cuvinte, care împreună determină o noțiune. Exemple: „ochii plini de dor”, „viață plină cu venin”, „mașina cu patru roate”, „calul plin de spumă”, „ochii tăi – struguri de poamă”, „gura friptă de dor” ș.a.

Epitetele compuse sunt foarte rare. Sergiu Moraru mărturisește că

„în cântecele cercetate am descoperit doar un singur caz de utilizare artistică a determinativelor compuse: „*floricică alb-albastră*”. „Florinică alb – albastră, / S-a stricat dragostea noastră” [1, p. 204]. Epitetul acesta se întâlnește doar în cântecele de jale, de dragoste nefericită.

„Concepția despre lume a poporului, idealurile lui, modul de percepere a frumosului și urâtului în lirica populară moldovenească cântată sunt exprimate plastic prin intermediul diferitor tropi. Sufletul poeziei lirice este expresia figurată. Aceasta însă nu înseamnă abundență, saturație maximă, dar să constituie totuși o convenție poetică; poezia lirică prin însăși caracterul ei este figurativă” [1, p. 208].

Folcloristul Sergiu Moraru ne-a lăsat valoroase articole și studii despre poezia populară, fiind convins că, analizând fenomenele poetice caracteristice versificației folclorice, putem înțelege mai bine procesul de creație al poporului prin poezii săi anonimi, putem aprecia și valorifica principiile de bază ale acestui proces, descoperind legitățile de percepere estetică ale poporului, în special a

creatorului din popor în procesul recreării artistice a lumii naturale și sociale. Cu nuanțe specifice, impuse prin convenționalismul liric, găsim în lirica populară majoritatea procedeele artistice ale versificației folclorice.

„În toate domeniile de activitate pe Sergiu Moraru l-a caracterizat spiritul creator, fervent, modestia, angajarea plenară la realizarea sarcinii” [3, p. 6]. De aceea el rămâne unul dintre cei mai valoroși cercetători ai poeziei populare.

Referințe bibliografice:

1. Moraru, Sergiu, *Poetica liricii populare moldovenești (cântate)*, Chișinău: Știința, 1978, 223 p.
2. Datcu, Iordan. *Dicționarul etnologilor români în trei volume*, București, 1998.
3. Botezatu, Grigore; Colac, Tudor. *Folcloristul Sergiu Gh. Moraru, 1946-1996*, Obreja Veche, Fălești, 1997.
4. Curuci, Leonid. *Elemente de poetică*, Chișinău: Lumina, 1970, 224 p.
5. G. Botezatu, N. Băieșu ș. a. *Creația populară (Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria și Bucovina)*, Chișinău : Știința, 1991, 766 p.

ANGELA URSACHE, ȘEFA BP MATEUȚI, REZINA

„Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane”

În perioadele 1–6 și 14–20 octombrie 2018, în satul Mateuți, Rezina a fost lansată Campania națională „Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane”. În calitate de voluntari, în parteneriat cu ÎP Gimnaziul Mateuți, directorul adjunct dna Nadejda Ursachi, asistentă medicală, dna Tatiana Hâncu, în coordonare cu asistentul social, doamna Ala Nicolai, și subsemnata au pus în discuție una dintre cele mai acute teme în societatea noastră cu privire la prevenirea și combaterea Traficului de ființe umane, care a urmărit scopul de a informa elevii și utilizatorii bibliotecii din localitate despre prejudiciile negative ale aces-

tui proces ce și astăzi este întâlnit în țărișoara noastră. Deasemenea, acțiunea respectivă și-a droit să preîntâmpine ascultătorii despre cum poate fi prevenit și evitat acest risc cu consecințe grave.

În acest scop, la Gimnaziul din localitate au fost organizate ore de dirigiență, ore educative etc.

Asistentul social Ala Nicolai a comentat utilizatorilor bibliotecii despre importanța și actualitatea manualelor, cum ar fi: „Traficul de ființe umane și egalitatea genurilor în Moldova, acte normative actualizate”, în care sunt descrise drepturile persoanei minore, adulte, dar și despre pedepsele acordate celor im-

plicați în Traficul de ființe umane.

Subsemnata a organizat sesiuni de informare a utilizatorilor de unde ei pot obține orice informații referitoare la temă respectivă, deasemenea și modele de întâmplări și urmări. În acest scop ei vor folosi sala de calculatoare a Bibliotecii Publice în scopul vizionării unor secvențe despre soarta victimelor în baza unor istorii reale.

Comunicarea înseamnă informare, informarea este pregătire și putere. Comunicați în permanență cu familia, cu semenii, acasă, la școală, la bibliotecă, fiți permanent la curent despre tot ce se întâmplă în societate.

ION DORU (TEXT ȘI IMAGINI)

FESTIVALUL REGIONAL DE MUZICĂ POPULARĂ „NICOLAE SULAC”

Cea de-a IV-a ediție a Festivalului regional de muzică populară în memoria distinsului rapsod, Nicolae Sulac, organizată de Consiliul raional Cantemir, a întrunit 7 orchesterse de muzică populară – „Porumbița”, Ialoveni, „Duigum”, Ceadâr-Lunga, „Alunelul”, Strășeni, „Cervena Chitca”, Taraclia, „Codru”, Orhei, „Rapsodii”, Cimișlia și „Doina Prutului”, Cantemir.

În mesajul său adresat participanților la Festival, președintele raionului Cantemir, Andrei Ciobanu, a menționat că „este profund semnificativ faptul că acest eveniment cultural de anvergură este organizat la baștina celui mai mare artist al neamului nostru, Nicolae Sulac, în incinta Casei de cultură ce-i poartă numele. Numele inegalabilului nostru rapsod popular, Nicolae Sulac,

originar din satul Sadâc, a fost și va rămâne și un simbol al patriotismului și demnității, unității de neam și țară a moldovenilor, al verticalității și demnității, se asociază cu cele mai înălțătoare sentimente umane. Sulac a fost, de bună seamă, un mesager al conștiinței naționale românești din toate timpurile. Descendent dintr-un mediu prin excelență folcloric (satul moldovenesc din sudul Basarabiei, cu tradiții și valori autentice), Nicolae Sulac (un autodidact) s-a format la izvorul folclorului, muzicii populare, devenind ulterior ctitorul unei veritabile școli în acest domeniu, la care au învățat și mai învață mulți interpreți”.

Asistența a fost salutăată de vicepreședintele raionului, Ion Dimcea, care a remarcat că bogata activitate artistică a lui Nicolae Sulac (n. 9 sep-

tembrie 1936, s. Sadâc, Cantemir – d. 6 aprilie 2003, Chișinău) a cuprins aproape o jumătate de veac, timp în care s-a manifestat ca interpret, compozitor și poet. Ani la rând, a cules, de la origini, folclorul neaoș plin de energii tănuite, pentru a le valorifica autenticitatea, precum și în colaborarea fructuoasă cu numeroase formații și orchestre de muzică populară – Fluieraș, Lăutarii I, Lăutarii II, Miorița, Doina Moldovei, Balada, Mugurel, Ansamblul de dansuri populare Joc, etc. Deținător al mai multor distincții și titluri onorifice, printre care Artist emerit, Artist al poporului din RSSM și din fosta URSS, Ordinul de Onoare al RSSM și Ordinul Republicii, Nicolae Sulac s-a învrednicit de cel mai important și valoros titlu pe care îl poate obține un interpret – „rapsod al neamului”.

Suflet din sufletul poporului, artistul a pus în „circulație” melodii „cu glas de patimi omenești”, alimentate de dorul și jalea basarabeanului, de aspirațiile și năzuințele românului în general.

Să știți că Nicolae Sulac n-a murit, el s-a mutat în cântecele sale nemuritoare, în amintirile noastre despre el, s-a mutat în Legendă. N-a murit, pentru că nu poate să moară doina noastră, balada, cântecul nostru strămoșesc. S-a dus, colo, să se odihnească puțin, căci mai bine de o jumătate de secol a tot trudit, neobosit, pe tărâmul deloc ușor al muzicii populare, al folclorului autentic. Cântecul lui a purificat muzica noastră populară, a ridicat-o la o treaptă calitativ nouă, nemaiauzită și nemaivăzută până atunci și de atunci încolo. Timp de 50 de ani Nicolae Sulac a intrat cu cântecul în casele noastre, cânta pe prispa țărânului de la sat, el era oaspetele drag și așteptat, însoțitor al bucuriilor și durerilor omului simplu, era prezent pretutindeni – la nunți și cumetrii, la zile de naștere, dar și la înmormântări. Regretatul Petru Zadnipro

Nicolae Sulac

scria, testamentar, într-o poezie: „Când o fi-n sicriu să zac / Voi, în loc de cuvântare, / Invitați-l pe Sulac...”. Nicolae Sulac a fost născut să cânte ca nimeni altul doinele noastre, adevăratele enciclopedii ale neamului, în care-și punea tot sufletul. De aceea, Va rămâne al său cânt – chezășie, testament și legământ, doină, lacrimă și floare, căci pe-al nostru plai de dor, cântăreții nasc și mor-doar Sulac nîcîcînd nu moare.

Noi, cantemirenii, ne mândrim cu faptul că în memoria artistului, Palatul Național și o instituție de

învățământ preuniversitar din Chișinău, Gimnaziul din Sadăc, Căminul cultural din Cantemir, Școala de Arte din Florești, poartă numele Artistului, înveșnicindu-i-l, așa cum sufletul lui rămâne veșnic prin cântecele ce ni le-a lăsat și în care a ars continuu spre a reînvia și a dăinui în universul de valori nepieritoare ale culturii noastre naționale.

...Pe parcursul întregii zile, în chiar centrul orașului Cantemir lumea s-a delectat, ascultând cu plăcere irepetabilele melodii ale lui Nicolae Sulac, interpretate de tineri și tinere, împătimiți de farmecul folclorului nostru autentic. Regretabil că prea puțini au pășit pragul Căminului cultural, în sala de festivități fiind o mână de spectatori. Oricum, artiștii au bucurat publicul cu muzică aleasă, osârdia lor fiind apreciată cu semne de grație – diplome, trofee originale cu chipul marelui rapsod, care le-au fost înmânate de către reprezentantul Ministerului Culturii, Educației și Cercetării, Diana Decusari, director al Centrului Național de conservare și promovare a patrimoniului cultural imaterial.

LIDIA GANEA, PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI PERSOANELOR ÎN ETATE, C. RUSEȘȚII NOI, IALOVENI

În împărăția florilor

Astăzi am trecut pe lângă magazinul de flori și, chiar dacă mă grăbeam, pașii m-au dus iar în curtea care vrăjește orice trecător. Doamne, ce gamă de culori! Câțiva cumpărători își alegeau buchetele ori ghivecele cu flori preferate. Eu, însă m-am oprit, pur și simplu, să admir frumusețea care mi-a amintit de vorbele poetului Grigore Vieru: „Nu sunt atâtea ochi pe pământ, câtă frumusețe este în jur” și, cu siguranță, această frumusețe e adevărat balsam pentru suflet.

Știam ca foștii mei elevi Maria și Mihai Ghimp cultivă de mai mulți ani flori și m-am gândit să le fac o vizită acasă, pentru a discuta despre pasiunea lor.

Maria lucra în seră și chiar dacă avea multă treabă, s-a bucurat că i s-a oferit șansa de a vorbi despre

munca ce-o practică cu plăcere întreaga familie, cultivând diverse specii de flori. La început, în 1991 au

prefăcut cotele părinților în gospodărie țărăneasă, cultivând diverse sorturi de legume, apoi au muncit la Moscova și când au adunat bani și au mai crescut copiii, au construit pe 4 ari de lângă casă 2 sere și de zece ani cultivă flori. Astfel și-au realizat un vis din copilărie. Și-mi vorbi cu însuflețire despre grădina lor cu răzoare și cum la ei veneau vecinii după flori, răsad ori semințe...

– Nu ne-a fost deloc ușor să pornim această afacere, mărturisi Maria. Nu aveam cunoștințele necesare, dar și literatură de specialitate era puțină. Când găseam câte ceva în limba rusă tare ne bucuram. Mai apoi ne-a venit în ajutor internetul. Astăzi informație este multă, sănătate, răbdare și putere de-am avea, căci această meserie uneori ne obosește, chiar ne epuizează. Cu toate acestea, vă spun cu mâna pe inimă, că mă bucur de orice plantă care se ivește din semincioara ce o pun cu mare grijă. Privesc ca vrăjită cum iese din solul pregătit cu migală prima frunzuliță, apoi a doua, cum sclipesc pe ele picăturile de rouă ca niște diamante... Dar când înfloresc? Nimic nu se compară cu bucuria când vedem câtă lume ne trece primăvara pragul pentru a-și alege panseluțe, lalele, zambile... Foarte solicitate sunt și florile plantate în ghiveci: mușcatele de toate culorile, mai ales cele curgătoare (pelargonie), pitunele, sulfinele, verbena și atâtea altele.

Vara locul le i-au țigăncușele ochiul Aniutei, lobulara, garofițele, begonia, crizantemele (agreantele), apoi înfloresc crizantemele de toamnă cu varietatea lor multicoloră a căror butași și răsad vin din Polonia și iar o luăm de la capăt...

Ne bucuram că Liza, fiica noastră, e împătimită și ea de această îndeletnicire. Anul acesta împreună cu soțul său Anatole au crescut crizanteme și în câmp pe cota bunelului. Și cele 2 ha arată acum ca o adevărată oază de flori. Dacă o să doriți, mergeți într-o zi cu noi să admirați minunea minunilor. Privești la câmpul înflorat și-ți vine să cânti, să dansezi și să nu mai pleci de acolo. Mare-i puterea naturii și a omu-

lui. Între timp s-a apropiat de noi și nepoțica Iuliana. Deși, are doar nouă anișori, bunica a lăudat-o că o ajută când are nevoie, ba chiar ea dorește să afle din tainele unei plante s-au alteia. Iar nepoțelului Sănduț tare-i mai place să pozeze în mijlocul florilor.

Cu ajutorul Domnului și cu eforturile fiilor noștri Grigore și Tudor realizăm cu succes florile noastre în Chișinău, Ialoveni, Dumbrava, Hâncești și-n localitatea noastră.

Mi-a mai mărturisit ceva Maria, mulți cumpărători vin din satele vecine: Văsieni, Ulmu, Horotca și Barbar... O bucură faptul că mulți bărbați întreabă cum să planteze, cum să îngrijească florile, cum să aleagă buchetele pentru diverse ceremonii. Probabil, vor să facă sur-

prize plăcute celor dragi, dar e și un semn că au suflet frumos.

După ce am aflat mai multe „secrete” despre flori, despre eforturile ce le depun pentru a aduce oamenilor bucurie, dar și pentru a spori bunăstarea familiei, le-am spus doar cuvinte de bine, dorindu-le succese în ceia ce fac cu dăruire. Mi-a mulțumit, dar nu m-a lăsat să plec până nu am acceptat darul ei - un ghiveci cu crizanteme galbene ca soarele. Eu am sărutat-o și am numit-o cu drag „Împărăteasa florilor” și i-am amintit cuvintele lui G. Călinescu: „În bucurie poate să intre și durere. Bucuria este clocotul, chiotul faptei. Oricine dorește să încerce acest sentiment, se așteaptă să întâmpine și piedici. Fără aceasta nu este voioșie”.

SILVIA ZAPOROJAN, DIRECTOR ADJ. BIBLIOTECA COPII DROCHIA

Educația ecologică – sarcina actuală a tuturor

Situat în inima Stepei Bălților, orașul Drochia i-a impresionat întotdeauna pe oaspeții săi prin multitudinea elementelor tipice : ospitalitate, obiceiuri, tradiții ... Cel mai mult însă, ești surprins de verdeața ce inundă orașelul nostru. Un lucru real – până și toponimul orașului provine de la denumirea dropiei, acelei păsări de stepă de mărimea unei curci, care pe aici în trecut se întâlnea foarte des. Anume -se întâlnea , așa cum se întâlnea și o mulțime de specii de plante, animale, păsări, acum dispărute sau pe cale de dispariție. O problemă ce ține de ecologie, de factorul uman. Și va exista aceasta problema atât timp cât vom continua să fim indiferenți față de ea, atâta vreme cât nu ne vom încadra cu toții în activități de dezrădăcinare a acestui neajuns social.

Fiind o instituție de educație și cultură, care are la dispoziția sa cea mai sensibilă parte a societății – copiii, Biblioteca copii Drochia s-a încadrat în diferite activități ce țin de educația ecologică a generației în creștere. Astfel , periodic aici sunt organizate expoziții de cărți, prezentări de carte, lecturi în grup,

concursuri de poezie, placate, desene etc. Beneficiarii noștri se arată bine dispuși să participe în activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător, manifestă interes vădit în discuții, dezbateri la temă.

Recent am organizat un săptămânal ecologic, la care s-au evidențiat grupurile de elevi ai clasei a III-a din IP Gimnaziul „I.Creangă”, s. Țarigrad și cei ai clasei a III-c a LT „M. Eminescu”, or.Drochia.

Primii au participat la un atelier de creație cu tema „Animalele-prietenii noștri”. Ghidați de învățătoarea lor dna Mariana Manea, copiii au pregătit scenete, au recitat poezii, au povestit despre animalele lor preferate. Bibliotecarele N. Bejan și E. Grițco le-au propus un șir de materiale, care au contribuit la completarea cunoștințelor în domeniu. Apoi au trecut la partea practică a întâlnirii – confecționarea aplicațiilor din materiale naturale cu diferite animale, peisaje. De menționat că toamna pune la dispoziție o varietate extraordinară de asemenea materiale, iar fantezia și creativitatea copiilor întotdeauna s-au dovedit a fi la înălțime.

Dna Viorica Platon, învățătoa-

re a LT „M. Eminescu” or. Drochia, împreună cu discipolii săi au participat la desfășurarea unei ore ecologice. Copiii au discutat despre un șir de probleme ecologice ale urbei, dar au și propus mai multe căi de lichidare a acestora, propunându-și și contribuția personală. Astfel, au realizat niște postere, care cheamă pe toți să iubească plantele, să protejeze animalele, să aibă grijă de soluri, să economisească apa ... Cineva din copii au dat ideea desfășurării unui Flashmobile la temă. Au fost susținuți și semenii lor din s. Țarigrad, care au hotărât să realizeze niște pliante , care ulterior vor fi răspândite și populației vârstnice.

Ne-am bucurat că numărul tinerilor naturaliști s-a extins datorită activității colaboratorilor bibliotecii noastre. Îi chemăm în realizarea acestui obiectiv major și pe colegii noștri din alte biblioteci, dar și instituții de învățământ pentru copii, ori anume ei, tânără generație, sunt cei care vor locui acea casă comună despre curățenia căreia se vorbește tot mai des – Pământul. Noi suntem datori să ocrotim acest lăcaș și să-i deprindem să facă acest lucru și ei.

Mă numesc Ina Coroi și sunt originară din satul Baimaclia, raionul Cantemir. M-am născut la 27 iunie 2003 într-o familie de intelectuali fiind cel de-al doilea copil și ultimul.

Localitatea noastră pentru prima oară a fost menționat documentar în anul 1770 și este amplasată la izvoarele râului Salcia care debușează în râul Ialpug. Denumirea satului provine de la numele unei subdiviziuni tribale tătărești – baimakli.

Din frageda copilărie am îndrăgit muzica și pictura. Muzica pentru că mama mea este muzician de profesie, care zilnic practică muzica, mai des cea academica. Iar pictura

de la tata – Anatol Coroi și de la bunica Ecaterina Ravliuc de la Gotești, Cantemir. Dumnezeu să-i ierte și să îi aibă în pază, ambii ne-au părăsit și au plecat în ceruri. Cine știe, poate viața de acolo este mai frumoasă, mai ... De nenumărate ori am încercat să redau prin imagini în culori viața divină de acolo și de fiecare dată am considerat că scenele biblice create de mine nu redau întocmai spiritualitatea respectivă, ci una inventată. Cine știe cum ar trebui să fie?

Pictura mă preocupă încă de la vârsta de grădiniță când coloram diferite desene, dar și desenam imagini din cărțile de povești, le păstrez și acum. Doar, specialiștii în domeniu și nu numai consideră pictura una dintre cele mai vechi expresii artistice umane.

În scopul dezvoltării calităților mele de a picta părinții m-au dat să învăț la filiala din satul nostru a Școlii de Arte „Valeriu Hanganu” din or. Cantemir. Norocul mi-a fost mare. Am absolvit clasa doamnei, prima și unica mea profesoară de pictură. Și cu această ocazie îi

Margareta GLIBICIUC,
profesoară de Arte vizuale, Școala de Arte „V. Hanganu” din or. Cantemir, filiala Baimaclia.

mulțumesc Stimatei Doamne Margareta Glibiciuc pentru truda asiduă în descoperirea și valorificarea talentului dar și a muncii ce mi-au încoronat personalitatea mea creatoare.

În continuare, dragă cititorule, îți propun să vizitezi doar câteva din picturile mele la care țin foarte mult.

Din creația Inei Coroi, s. Baimaclia, r. Cantemir.